

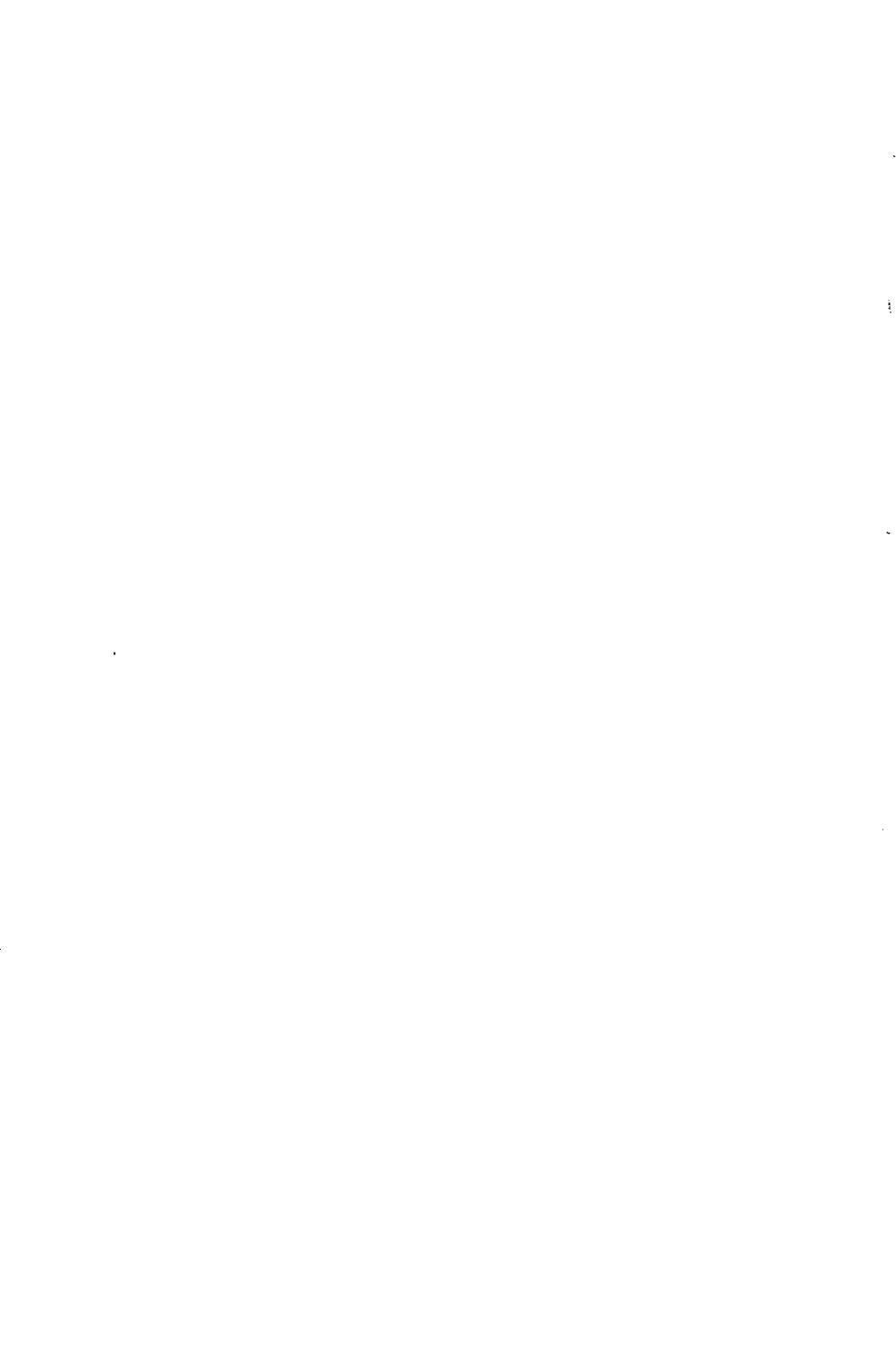
W numerze m.in.:

- *kronika wydarzeń społeczno-kulturalnych*
- *125 rocznica urodzin Jakuba Kani*
- *jubileusze bibliotek*
- *“Adam Mickiewicz” - pomoce metodyczne*

Pomagamy sobie w pracy

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

1-2/98

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLIII

Nr 1-2

Opole 1998

Zespół redakcyjny:

**Małgorzata Bartoszewska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska**

ISSN 1427-8936

**Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel. red. 53-64-74**

**Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 200 egz.**

Spis treści

Violetta Labędzka	
<i>Kronika wydarzeń społeczno-kulturalnych</i>	5
Tadeusz Bednarczuk	
<i>O siołkowskim mateczniku</i>	11
Monika Wójcik	
<i>Pięć lat Biblioteki Austriackiej w Opolu</i>	19
Danuta Klin	
<i>Pięćdziesiąt lat historii...</i>	23
Teresa Hruby	
<i>Historia i aktualia Biblioteki Publicznej w Namysłowie</i>	27
Małgorzata Bartoszevska	
<i>Życie i twórczość Adama Mickiewicza</i>	32
Ludwika Pająk	
<i>Adam Mickiewicz - życie i twórczość (lekcja biblioteczna)</i>	37
Stanisława Kabat	
<i>„Co czytają młodzi Czesi i Polacy”</i>	41
KONFERENCJE * SEMINARIA * SPOTKANIA	42
JUBILEUSZE BIBLIOTEK	47
Z ŻYCIA SBP	54
NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM	58
Aleksandra Paniewska	
<i>Zgadywanki na jesienne wieczory</i>	63

Kronika wydarzeń społeczno-kulturalnych

(lipiec 1997 r. - czerwiec 1998 r.)

LIPIEC

- 3-6 W Otmuchowie trwało tradycyjne Lato Kwiatów
- 5-6 Obchody 700-lecia wsi Dąbrowice (gm. Chrzastowice)
Pierwsza wzmianka o Dąbrowicach pochodzi z aktu erekcyjnego kościelnej parafii w Raszowej z 1297 r. Wówczas doliczono się we wsi zaledwie pięciu chłopów i siedmiu wygonowych. Tuż przed drugą wojną światową liczba mieszkańców była największa w historii tej wioski i wynosiła 294 osoby. Pieczęć wiejska z herbem zachowała się na jedynym odnalezionym dokumencie: „Karcie legitymacyjnej nr 126” wydanej przez Komisję Międzysojuszniczą Rządzącą i Plebiscytową Górnego Śląska.
- 6 Na Opolszczyźnie ogłoszony został alarm przeciwpowodziowy. Powódź na Opolszczyźnie rozpoczęła się wystąpieniem w Głubczycach brzegów rzeki Białki. Z brzegów wystąpiły również Biała Głuchołaska, Stobra-wa. W kolejne dni powodzi ucierpiały m.in. Głuchołazy, Prudnik (7.07.), Nysa, Kędzierzyn-Koźle, Otmuchów (8.07.), Lewin Brzeski (9.07.), Skorogoszcz, Opole (10.07.), gmina Lubsza. Łącznie ewakuowano na Opolszczyźnie ok. 22 600 osób.

SIERPIEŃ

- 8-10. Obchody 700-lecia Krośnicy.
Założona w 1297 r. osada Krasnolanka stała się po latach najlepiej uporządkowaną wsią Opolszczyzny i jedną z najpiękniejszych w Polsce.
- 9 W Zawadzkiem odbył się festyn z okazji obchodów 100-lecia powstania osady i 35-lecia uzyskania praw miejskich.
- 15-25 W Głuchołazach odbył się po raz ósmy Międzynarodowy Kurs Muzyczny.

WRZESIEŃ

- 6-7 Obchody 700-lecia Nakła (gm. Tarnów Opolski)
- 9 Elżbieta Willim, Tadeusz Eckert i Małgorzata Surym-Skrzypiec zo-

stali pierwszymi z Opolszczyzny laureatami ogólnopolskiego Programu Promocji Uzdolnionych Dzieci „Talenty”. Program przewiduje promocję dzieci i młodzieży, a także ich opiekunów.

Elżbieta Willim jest współzałożycielką i kierownikiem artystycznym zespołu Schola Cantorum Opoliensis „Legenda”, Tadeusz Eckert założył i dyryguje chórem mieszanym przy LO w Głubczycach, Małgorzata Surym-Skrzypiec prowadzi Studio Piosenki przy opolskim MDK.

9.09-4.10 Trwał Śląski Festiwal im. Ludwika van Beethovena. Koncerty odbywały się w różnych miastach Opolszczyzny m.in. w Otmuchowie, Grodkowie, Nysie, Głogówku

17 W Miejskim Ośrodku Kultury w Kędzierzynie-Koźlu odbyła się uroczystość wręczenia nagród wojewody za osiągnięcia w upowszechnianiu kultury i działalność kulturalno-oświatową

20 X Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej i Poezji Śpiewanej „Wrzosowisko” w Kędzierzynie-Koźlu

21 Odbyły się wybory do Sejmu i Senatu RP. W Senacie Opolszczyznę reprezentują: Dorota Simonides (UW) i Bogdan Tomaszek (AWS). W Sejmie przedstawicielami woj. opolskiego są: Franciszek Szelewicki, Jan Piątkowski, Elżbieta Adamska, Jerzy Szteliga, Aleksandra Jakubowska, Józef Pilarczyk, Henryk Kroll, Helmut Paździor, Kazimierz Szczygielski i Tadeusz Jarmuziewicz.

PAŹDZIERNIK

2-5 VIII Międzynarodowy Najazd Poetów na Zamek Piastów Śląskich w Brzegu

Nagrodę Literacką im. Marka Jodłowskiego otrzymał poeta i krytyk literacki Marian Kisiel, pracownik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

9 Obchody 50-lecia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Z tej okazji bibliotece przyznana została odznaka „Zasłużonemu Opolszczyźnie”.

12 Uroczystość wręczenia nagrody pokojowej Augsburga biskupowi Alfonsowi Nossolowi, przyznanej za zasługi dla porozumienia polsko-niemieckiego i przewycięzanie nacjonalizmu.

13-18 Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek.

W konkursie zaprezentowano 9 przedstawień. Nie przyznano nagrody głównej im. A.Smolki. W dziedzinie reżyserii przyznano dwie równorzędne pierwsze nagrody. Otrzymali je: Krzysztof Rams za spektakl „Goja” i Piotr Tomaszuk za „Medyka”.

Festiwal zbiegł się z jubileuszem 60-lecia istnienia Opolskiego Teatru Lalki i Aktora. Z okazji jubileuszu przyznano teatrowi odznakę „Zasłużonemu Opolszczyźnie”.

23 Przyznanie nagrody im. Karola Miarki Wiesławowi Lesiukowi

Nagroda przyznawana jest osobom, które w działalności kulturalnej, społecznej, artystycznej i naukowej nawiązują do idei realizowanej przez patrona oraz wnoszą trwale humanistyczne wartości do kultury narodowej.

Wiesław Lesiuk jest profesorem historii, dyrektorem Instytutu Śląskiego w Opolu. W swoim dorobku naukowym ma 300 pozycji, w tym 6 książek. Ogromna większość jego prac dotyczy szeroko pojętej historii Śląska, od wiosny ludów do czasów współczesnych.

22-24 Na Zamku Piastów Śląskich w Brzegu odbył się IV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wiedeńskiej

24-26 IV Ogólnopolski i I Międzynarodowy Festiwal Filmów Nieprofesjonalnych im. Ireneusza Radzia „Publicystyka 97”.

Dwa złote medale otrzymał kędzierzyński filmowiec Jan Bartoszek (Nieprofesjonalny Klub filmowy „Groteska”) za obraz pt. Zdani na siebie..., który ukazał dramaturgię akcji ratunkowej w czasie lipcowej powodzi. Złoty medal w konkursie ogólnopolskim otrzymał Piotr Struczyk z Oświęcimia za film pt. „Wybór”.

LISTOPAD

8 Odbył się siedemnasty Salon Jesienny 97. Grand Prix otrzymał Ryszard Kowal, artysta plastyk z Kędzierzyna-Koźła, obchodzący w 1997 r. 40-lecie pracy twórczej.

Salon Jesienny jest doroczną konkursową prezentacją twórczości opolskich artystów, organizowana przez Galerię Sztuki Współczesnej wraz z opolskim oddziałem ZPAP

14 Dla uczczenia 700-lecia opolskiej katedry w wejściu głównym zamontowano spiżowe drzwi. Są to jedyne tego typu wrota na Opolszczyźnie i jedne z nielicznych w Polsce. Drzwi zaprojektował artysta Adolf Panic. Obrazują historię katedry i diecezji opolskiej, aż po czasy najnowsze, w tym lipcową powódź.

15 W Ozimku odbył się V Śląski Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej. W finale wystąpiło 21 dzieci z Czech, Niemiec i Polski.

22-23 W Opolu odbył się III Festiwal Sztuki Recytatorskiej „Zapalona świeca”

Festiwal kontynuuje dawny konkurs „Zapalanej Świcy”, który odbywał się przez dwadzieścia pięć lat. Na scenie zaprezentowało się 23 wykonawców - słuchaczy uczelni wyższych. Pierwszą nagrodę otrzymał Jacek Jabrzyk z Uniwersytetu Opolskiego.

GRUDZIEŃ

- 8 Uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Opolskiego Stanisławowi Lemowi.
- 13 W Walcach odbył się Festiwal Chórów i Zespołów Śpiewaczych Mniejszości Niemieckiej. Wystąpiło 11 chórów á capella i 27 zespołów śpiewaczych z akompaniamentem instrumentów muzycznych.

STYCZEŃ 1998

- 10-11 W Kędzierzynie-Koźlu odbył się V Festiwal Pieśni Kolędniczej „Christmas 98”
- 10-11 Zawiązał się Obywatelski Komitet Obrony Opolszczyzny. W skład grupy założycielskiej, której celem stało się odrzucenie koncepcji rozbioru Opolszczyzny weszło 15 osób, m.in. Janusz Wójcik, Elżbieta Adamska-Wedler, Mirosław Mandryga.
- W ciągu miesiący walki o województwo zorganizowano kilka manifestacji, zebrano ponad 200 tys. podpisów pod protestami. Opolanie protestowali pod Sejmem i budynkiem Rady Ministrów.
- 24 W XII Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Kolędniczych „Herody 98” w Lewinie Brzeskim Nagrodę główną - Berło Heroda zdobył zespół „Faska” z Piotrówki.

LUTY

- 15 W Gogolinie odbył się III Regionalny Przegląd Grup Obrzędowych „Wodzenie Niedźwiedzia”
- Wodzenie niedźwiedzia to stary śląski obrzęd. Grupy obrzędowe odwiedzają na wsiach domy pod koniec karnawału, kto podczas takich odwiedzin nie zatańczy ze słomianym niedźwiedziem, nie może liczyć na szczęście, zdrowie i życiem w dostatku.
- Spośród sześciu zespołów, które stanęły do rywalizacji o miano najlepszych niedźwiedników zwyciężyła grupa z Krępnej.

MARZEC

- 13 Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu był organizatorem X Przeglądu Piosenki Żeglarskiej.
- 24 W Miejskiej Bibliotece Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu wręczono nagrody w dorocznym konkursie literackim „Krajobrazy słowa”
- 31.03-5.04 Trwały XXIII Opolskie Konfrontacje Teatralne - Klasyka Polska 98. Opolskie „Dziady albo młodzi czarodzieje” okazały się najlepszym przedstawieniem przeglądu.

KWIECIEŃ

- 17 Protest stu ekologów pod Gogolinem przeciwko budowaniu w tym miejscu autostrady A4, która przetnie Park Krajobrazowy Góra św. Anny.
- 20-22 W Brzegu trwał VII Międzynarodowy Śląski Festiwal Muzyczny „Porozumienie”.

MAJ

- Protest ekologów na Górze św. Anny przeciwko budowie autostrady.
(Radykalne organizacje ekologiczne już 12 lutego złożyły w Urzędzie Wojewódzkim w Opolu list protestacyjny kierowany do premiera Jerzego Buzka)
- Prof. Dorota Simonides odebrała w Wiedniu Nagrodę im. Johanna Gottfieda von Herdera (po Nagrodzie Nobla jest to najbardziej prestiżowe wyróżnienie, jakie może otrzymać humanista)
- Nagroda Herdera ma charakter europejski, przyznaje się ją od 1965 r., za trwałą wkład w dziedzictwo kultury europejskiej.
- 16 Przekazanie Opolu Honorowej Flagi Rady Europy. Zawisła ona w opolskim ratuszu.
- Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyznało Opolu to wysokie wyróżnienie już w 1997 r. Miało zostać wręczone jesienią, ale ze względu na usuwanie skutków powodzi - uroczystość przesunięto.
- 17 - 22 W Opolu trwały Piastonia
- 23 Rozpoczęły się w Opolu Dni Francuskie

CZERWIEC

- 19-22 W Brzegu odbyła się V edycja Festiwalu Piosenki Angielskiej.

25-27 Jubileuszowy Festiwal Polskiej Piosenki przypomniiał najwspanialsze piosenki 35-lecia.

20 Paweł Kozerski, dyrektor Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu odebrał Nagrodę Kulturalną Śląska, przyznawaną przez rząd krajowy Dolnej Saksonii.

24 Wręczono Nagrody Artystyczne Wojewody Opolskiego. Laureatami zostali: Krystyna Wiejak - artysta-ceramik, Kazimierz Kowalski - literat, Hubert Prochota - jako dyrygent orkiestry Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Opolu, Adam Sroka - za pracę reżyserską, Józef Szczupał - publicysta NTO.

Tytuły „Mecenas Kultury Śląska Opolskiego” otrzymali: Brzeska Brygada Saperów im. Tadeusza Kościuszki w Brzegu, Jan Gebauer, właściciel zakładu stolarskiego (na wniosek Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu za pomoc po powodzi) oraz Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA z siedzibą w Warszawie. Dodatkowo honorowy tytuł „Przyjaciół Filharmonii” został nadany Władysławowi Jamrożemu, prezesowi PZU SA.

O siolkowickim mateczniku

Grudzień 1957 rok. W Siolkowicach Starych żałoba - pogrzeb Jakuba Kani - poety ludowego, gawędziarza, starosty weselnego, działacza oświatowo-narodowego, przez swojaków zwanego Kubą Wojtaskiem. Odprawiali go na miejsce wiecznego spoczynku delegacje ze sztantarami, przedstawiciele władz i ogromne rzesze mieszkańców Siolkowic, Popielowa, Naroku, Dobrzenia, Kup, Chróścic i innych miejscowości. Razem z poetą odchodziła wielka epoka zmagania narodowych w tej części Śląska. Szczególnie druga połowa wieku dziewiętnastego i początek dwudziestego, to czas na Śląsku ostrych zmagania narodowych. Germanizatorzy atakują, Polacy wznoszą barykady. Oficjalny spis ludności przeprowadzony w Niemczech w 1925 roku wykazał, że w republice weimarskiej mieszka 1.650 tys. Polaków, w tym na Śląsku 542.508. W końcu dziewiętnastego wieku była ich tu jeszcze większa liczba. Wówczas starzyki i dzieciśka rzadko umieli mówić po niemiecku.

Gwarzyli po śląsku

Oto Jakub ma 12 lat. Wtedy (1884 rok) akademik Jan Kulig, późniejszy proboszcz w Rzecicach zakłada w Siolkowicach czytelnię, w której było przeszło 200 książek. - Tę czytelnię - potem wspominał Kania - prowadził najpierw gospodarz i kościelny Mateusz Kulig, a później Jan Kulig. Mój ojciec tam chodził po książki, a potem w domu głośno je czytał. Ja zaś wiele rzeczy do dziś dnia pamiętam... Jak mi było 14 lat to ksiądz proboszcz Fryschtacki przygotował nas do pierwszej spowiedzi. Będę was uczył po niemiecku, bo tych polskich katechizmów trudno dostać - mówił. Gadał całą godzinę i nikogo się nie pytał. Na drugi raz zapytał się Mateusza Kuliga: „Was ist die Busse?” Chłopak stanął i nic nie odpowiedział, ksiądz powtórzył pytanie. Wtedy chłopak odpowiedział „Moi rodzice zakazali mi się po niemiecku uczyć”. Ksiądz proboszcz się wściekł, wziął tupać nogami, walić po stole pięściami i krzyć „raus”. No to i my wszyscy ze szkoły uciekli”.

Pisze Kania w swoim pamiętniku, że jeden z posłów z powiatu bytom-

skiego usiłował Bismarckowi wytłumaczyć sprawę języka na Śląsku. Mówił poseł, że jaden z księży spotkał chłopca pasącego krowy na łące. Zapytał go czy umie „Vater unser”. - Tak - mówi chłopak i śmiga batem. Raz dwa wyrecytował z pamięci. Wtedy ksiądz go pyta: A „Ojczy nasz” umiesz? - Tak - mówi chłopak. Zdjął czapkę, złożył pięknie ręce, ukląkł i odmówił „Ojczy nasz”.

Płyną lata. Jakub coraz bardziej angażuje się do pracy narodowo-oświatowej w swoim środowisku. Nawiązuje kontakt z redaktorem Koraszewskim, który zachęca go do pisania korespondencji do „Gazety Opolskiej”.

Jest 1898 r. Warszawa. Mroźny grudniowy dzień. Wielka grupa ludzi stoi pod pomnikiem Adama Mickiewicza. Zaraz opadnie zasłona i zebrany ukaze się granitowa postać wieszczca. Blisko cokołu stoi komitet budowy pomnika z jego honorowym przewodniczącym Henrykiem Sienkiewiczem. Wśród tłumu warszawiaków są delegacje z innych regionów Polski. Widać barwne chusty Łowiczanek, góralskie kapelusze. Stoją dwaj młodzi mężczyźni ze Śląska Opolskiego Jakub Kania i Bartłomiej Kampa ze Starych Siołkowic. Przybyli na tę wspólną narodową uroczystość wiedzeni miłością do wielkiego Adama, którego, jak wspominał Kania, portret szanowano na Śląsku niby świętość. Wielkim honorem dla siołkowiczian, prostych chłopów śląskich, był kontakt z inteligencją warszawską i samym twórcą „Trylogii”, który później przysłał do domu Kani paczkę swoich książek.

Odbywa się uroczyste przyjęcie, a właściwie zebranie działaczy społeczno-narodowych. Opiekun siołkowiczian zachęca do przemówień. - Ja miałem ułożone przemówienie na cześć warszawianek - wspominał później Jakub. Bo przecież trza było się odezwać tam, z tego naszego niemieckiego Śląska. Byliśmy sami, bo przecież redaktor „Gazety Opolskiej” Bronisław Koraszewski odsiadywał osiem miesięcy kary w opolskim więzieniu. Warszawiankom to moje przemówienie się podobało, bo mi przysłyż podziękować. Odbłyły się kolejne spotkania. Na jednym z nich zawołano: „Cicho, teraz będzie Górnoślązak przemawiał”. No i zrobiło się cicho, co ani jeden nie chrząknął. A ja mówię:

*Pada liście z drzewa, wiatr je w dal rozwiewa
Na mogile płacze, tęskną piosnkę śpiewa.
O, byłaś ty Polsko wielka i bogata
A teraz kajdany, to twa nędzna szata.
O, grałaś ty w Europie, jak u skrzypka struna
A teraz na głowie cierniowa korona.
Oj będziesz ty Polsko, jak bywałaś z dawna,*

*Szczęśliwa i wolna, i mężna i sławna.
Oj, będziesz ty Polsko koić twoje rany
A orły twe wzleć na rozległe łany.*

Po powrocie do domu czekała siołkowiczanką niespodzianka. Władza pruska czuwając pilnie nad swymi poddanymi ukarały Kanię grzywną, a Kampę grzywną i aresztem za nielegalne przekroczenie granicy na cudzych paszportach.

Jakub Kania w tym czasie był już znanym w swoim środowisku korespondentem „Gazety Opolskiej” i twórcą okolicznościowych wierszyków. Do redaktora Koraszewskiego, który zaczął wydawać „Gazetę” w 1890 roku, trafił poprzez Feliksa Robotę znanego wówczas działacza oświatowego na Śląsku. Kania po odbytej służbie wojskowej włączył się do pracy Towarzystwa Polsko-Katolickiego „Oświata”, którego oddział powstał w Siołkowicach Starych. - Trza było przemawiać - wspominał i różnymi wierszykami i odczytami tych ludzi bawić i pouczać. To i ja sam układałem różne piosenki i sztuki teatralne, które dla młodzieży na zabawach odgrywaliśmy. To się ludziom podobało.

Siołkowicki chłop

Ciekawe i burzliwe życie miał Jakub Kania, zwany w swoim środowisku, Kubą Wojtaskiem. Bywał często starostą weselnym, układał wiersze i sztuczki teatralne, ale także, gdy było trzeba, chwycił za broń, co się zdarzyło podczas III powstania śląskiego. Był wielkim utrapieniem dla miejscowej władzy niemieckiej. Co rusz osadzali go w więzieniu lub karali grzywnami. W 1903 r. skompromitował sztandar Kriegervereinu. W przeddzień jego poświęcenia w siołkowickim kościele, zakradł się do dzwonnicy, gdzie przechowywano sztandar. W jego miejsce włożył wiecheć słomy. Można sobie wyobrazić konsternację Prusaków, gdy w dzień poświęcenia ich oczom i zebranej publiczności ukazał się zamiast sztandaru zwykły wiecheć słomy. Oczywiście sprawcy tego psikusa nie uszło na sucho. Odsiedział w oleskim więzieniu sześć miesięcy. No i zdegradowano go ze stopnia kaprała rezerwy do szeregowca.

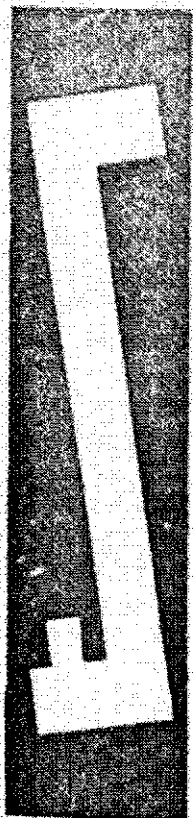
Przed pierwszą wojną światową zrodziła się nadzieja, że Śląsk wróci do Macierzy. W 1914 r. Kania wyraził publicznie swoje niezadowolenie z przynależności Śląska do Niemiec. Natychmiast, wraz z kilkoma innymi działaczami polskimi, został aresztowany. Prowadzonych ulicami Opola otoczył sfanatyzowany tłum, który wykrzykiwał: „śmierć polskim szpiegom”. W czasie pierwszej wojny Jakub został wcielony do pruskiej

armii i był na zachodnim froncie. Po szczęśliwym powrocie do domu znowu włączył się do działalności narodowej. W maju 1920 roku został podczas manifestacji dotkliwie pobity. Na wieść o wybuchu III powstania śląskiego opuszcza dom i mimo swoich 48 lat przedziera się z grupą siolkowiczian do powstańczych szeregów. Po trzech tygodniach walk 1200 powstańców skierowano do obozu w Goczałkowicach. Następnie zwolniono ich do domów. Po powrocie w rodzinne strony Kani grożono i wzywano do opuszczenia Siolkowic. Anonimy były adresowane „Jakub Kania - król polski”.

W latach dwudziestych nasz poeta wraz z innymi pracował przy zakładaniu kółek śpiewaczych, spółek handlowych, polskich banków. Był członkiem ZPwN. Poza tym spod jego pióra wychodziły w tym czasie wierszyki okolicznościowe, często cięte, satyryczne, niezmiennie po polsku pisane utwory. Bez niego nie odbędzie się w okolicy żaden żniwniak, topienie Marzanny, chodzenie z goikiem. Znał i propagował stare śląskie pieśni weselne, stare teksty wyprosin, które dostosowywał do okoliczności. Często w pośpiechu i na zamówienie układał je dla publiczności pod melodie ludowe.

*Początek mych śpiewów na tem się zaczyna,
Że ja dziouchy kocham i cóż w tym za wina.
Miłość i arsenik to są dwie przykrości
Jedna truje serce a druga wnętrzości.
Od niektórych chłopców taki dziwok wieje
Polską dziouchą gardzą - Niemka się z nich śmieje.
Teraźniejsza młodzież wcale nic nie warta,
U niej tylko bilard, butelka i karta.
Teraźniejsze dziouchy żyją po modnemu,
Jednemu da serce a rękę drugiemu.
Trzeciemu pochlebia, czwartego całuje,
A piątemu wieczną miłość obiecuje.
Przyjdzie do niej szósty - i temu niezmienna
Ósmy hołdy szczęścia doczesne odbiera
A dziewiąty wieczną przyjaźń z nią zawiera
Dziesiąty przychodzi, lecz w tym przekonaniu
Że wszystkie dziewczyny nie stałe w kochaniu.
Jeśli się gniewacie, że licho śpiewam
Śpiewajcie wy lepiej - ja się nie pogniewam.*

**JAKUB
KANIA**

**INSTYTUT
ŚLĄSKI
WOJSCOWY**

**Moje
Wspomnienia**

Śpiewaj ludu polski

Na jednym z posiedzeń Towarzystwa „Oświata” w Siolkowicach (w lutym 1896 r.) Jakub swoje wystąpienie poświęcił pieśni słowiańskiej. „Każdy naród ma swoje pieśni - tłumaczył. Ale najwięcej ich i najpiękniejsze między narodami są pieśni słowiańskie. Słowiański naród, to my Polacy. Pieśni słowiańskie i ich nuta są jakby samorodne kwiatki polne w dolinach, górach, lasach, są jakby śpiewem ptaków, których żaden nie uczy, jak mają wyrażać radość i smutek. Pieśni te są dziedzictwem po ojcach naszych przodkach. Gdy więc jaka dziewczyna śpiewa przy trzęsieniu gnoju lub paszeniu bydła lub jaki młodzieniec przy koszeniu zboża lub łąki, lub ktokolwiek śpiewa uczciwe piosenki na weselach lub tańcach, każdy sobie może pomyśleć, że przed 100-200 laty śpiewali na tymże samym miejscu te same lub podobne śpiewki ...O! na jakąż hańbę zasługuje ten, który usiłuje głosić obce śpiewy w obcym języku na tych miejscach, na których od wieków brzmiał śpiew polski... Kto kocha naród ten szanuje śpiewki narodowe,... więc szanowni członkowie „Oświaty” uczmy się i śpiewajmy uczciwe pieśni polskie, bo one są najpiękniejsze ze wszystkich.” ...Namawiał słuchaczy Kania do czytania: „Nauka, czytanie są środkami do Oświaty, więc czytajmy szanowni członkowie dobre książki i czasopisma, to jest gazety katolickie-polskie...”

Starosta weselny to był ktoś. O prowadzenie uroczystości weselnych zabiegano o wiele wcześniej - przed ślubem. Kania był znanym w okolicy starostą. Wesele z jego udziałem uznawano za zaszczyt, no i gwarantowało dobrą zabawę.

- Wesela na Śląsku hucznie się odbywały - wspomina Kania. Jak na wiosce było wesele u gbura, gospodarza, to pierwszy dzień wesela był u pani młodej, a drugi u pana młodego. Młodą panią wieźli na furze. Przykryta była chustą przejrystą, co nikt jej twarzy nie widział, a jej obie drużny siedziały przy niej i każda miała pełny koszyk nakrajanego kołacza i ten kołacz rzucały między lud. Młody pan zaś jechał ze swoimi drużbami przed wozem młodej pani na koniach, a koń młodego pana miał na czole przypięte złoto. Młodzież śpiewała:

*Otwierajcie szeroko wrota,
Iżby sobie mój koniczek nie otarł złota,
Nie podkładajcie wysoko pod progi,
Iżby sobie mój koniczek nie otarł nogi.*

W niektórych okolicach Śląska to młodzieńcy wieźli chlebną łopatę, pomitło do pieca, co piec omiata, jak chleb się piecze i grabie, i widły, niby przed panią do roboty. Jak młoda pani zlaźła z woza to szła klęknąć na próg izby, a matka młodego pana szła ją do tego progu powitać. Starosta weselny miał potem krótkie przemówienie: „Żeby ta pani młoda, która w tej chwili została panią tego domu zawsze miłość i sprawiedliwość w tym domu rozszerzała i nigdy nie zapomniała o naszej pańskiej modlitwie „Ojcze nasz, któryś jest w niebie...” Zaś wieczorem odbywały się czepiny, to jest pani młodej zdjęto z głowy wieniec i wsadzono kapiec (czepiec)...

Wśród największych

Miał Kania pięcioro dzieci: Bronisława (1902), Antoniego (1904), Tadeusza (1906), Józefa (1908), Elżbietę (1910). Dwaj synowie - lekarz Tadeusz i inżynier-rolnik Bronisław nie mogli na Śląsku uzyskać zezwolenia na praktykę zawodową. To przez ojca, znanego działacza polskiego, który był solą w oku władzy niemieckiej. Bronisław zatem przeniósł się do Środy Wielkopolskiej, gdzie był nauczycielem w szkole rolniczej. Tam wydał w 1931 r. wiersze ojca („Wiersze Śląskie”). Po wojnie Bronisław był dyrektorem Technikum Rolniczego w Izbicku. Tu ojciec Jakub pisał pod starym dębem pamiątki, wydane przez Instytut Śląski w 1968 r.

Niezwykły to tekst. W miarę upływu czasu nabiera większej wartości. Obok wspomnień z własnego życia Kania opisuje legendy i podania z najbliższej okolicy, wydarzenia historyczne, opisy obyczajów i zwyczajów panujących w Siolkowicach i okolicy. Lektura „Moich wspomnień” pobudza wyobraźnię ilustruje czas zmagania narodowych na tym terenie. Przez całe życie Kania pozostał poetą ludowym, okolicznościowym, pisarzem bezustannej patriotyczno-ludowej gotowości obrony tego co najbliższe i najdroższe - języka, obyczaju, przywiązania do polskiej kultury. Jest Kania znaczącą postacią wśród polskich pisarzy śląskich dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Znalazł swoje miejsce wśród takich postaci jak: Józef Lompa, Antoni Stabik, Paweł Stelmach, Karol Miarka, Jan Kupiec, Konstanty Damrot, Norbert Bonczyk, Juliusz Ligoń, Jan Kupiec, Jan Kubisz, Jan Nikodem Jaroń, Franciszek Wilczek, Jan Wantuła, Emanuel Imiela, Jerzy Probosz, Euzebiusz Stateczny, Augustyn Swider, Jan Łysek, Piotr Kołodziej.

Wejście do Siolkowic 21 stycznia 1945 r. czerwonoarmistów było dla mieszkańców tej wsi ogromnym wstrząsem. Frontowcy ze wschodu nie

mieli najmniejszego pojęcia o sytuacji narodowościowej w tej części Śląska. Dla nich cały ten teren był niemiecki, więc grabiono, bito, palono co się dało. Kania przekazał w rękopisie pamiętnika, że wówczas we wsi spalono 41 domów. Spalono również jego stodołę, do której go najpierw zapędzono. Zdołał ujsć, unikając śmierci. W jego zagrodzie stacjonowali skośnoocy. Zginęło wówczas wiele rzeczy. Zniszczono ukochaną pasiekę złożoną z trzystu pni pszczelich. W tym czasie w Siołkowicach rozstrzelano 21 jego mieszkańców.

Po utrwaleniu się władzy ludowej władze polskie odkryły Jakuba Kanię, który od dziesiątków lat walczył w swoim środowisku z germanizacją, był obrońcą polskości. Wybrano go na członka Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach. Jakub włączył się do życia społeczno-kulturalnego. W 1955 roku został członkiem opolskiego oddziału Związku Literatów Polskich. Otrzymał wiele odznaczeń państwowych, w tym Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski. Hucznie obchodzono jego osiemdziesięciolecie urodzin.

Do końca życia zachował dużą sprawność fizyczną i umysłową. Miał zwyczaj jeżdżenia rowerem. W 1957 r. wziął udział w odsłonięciu pomnika Adama Mickiewicza w Gliwicach.

Pamięć Jakuba Kani uczczono nadając jego imię szkołom podstawowym w Chróścicach i w Zakrzowie oraz Zespołowi Szkół Rolniczych w Izbicku. W centrum Siołkowic stanął jego pomnik, w Opolu jedna z ulic nosi imię Jakuba Kani.

W lipcu 1997 roku minęła 125 rocznica urodzin poety, a 3 grudnia tegoż roku - 40 rocznica śmierci. Z tej okazji w Siołkowicach i Popielowie zorganizowane zostały uroczystości oraz biesiada literacka. Organizatorami byli: Rada Gminy, wójt gminy Dionizy Duszyński, dyrekcja Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, dyrekcja Muzeum Śląska Opolskiego, którzy w tych trudnych dla gminy czasach (powódź) nie zapomnieli o sławnym synu tej ziemi. Biesiadę prowadził poeta, prezes OTKO Jan Goczół, obecni byli najwybitniejsi kaniolodzy dr Zbyszko Bednorz i dr Zbigniew Zielonka, a także członkowie rodziny Kaniów, działacze społeczno-kulturalni.

W Izbie Jakuba Kani otwarto wystawę a na grobie i pod pomnikiem złożono wiązanki kwiatów, także w imieniu wojewody opolskiego Ryszarda Zembaczyńskiego.

Poeta myślał o przyszłości i o swoich potomkach. Zostawił im przesłanie:

Ty miły wnuku, pamiętaj to sobie

Kim byli pradiadowie, kim byli ojcowie

Żebyś zawsze dźwigał ich sztandar wysoko
 Żebyś spraw człowieka strzegł jak własne oko
 Ażebym to ludzie wspominali sobie
 Ozdobą ojczyzny są w Śląsku Kaniowie.

V. F. M. J.

Moja Ojczyzna

Ładnie ja żył mi wymiwi, ładnie pisano mi wyflom
 Łoboszyk nam wiarę namo wyms małki ojczyzna,
 Kłory, ludzka nie, pomyśły obgim narodowi z łolami
 serca patrzy z daleka, jak na łom myjca, jak na mi-
 gdyj jego przedioły, wadbrzegiem Ojry, choć był
 Łowy, spójniam wiał wój, wadłoli, dwoim wrope-
 cę, ra pe. Ten durny i fełicytwa Niemiec, lub pod-
 ty zaraję, byran, wórkal do tyj uarst polak.
 Łł, na łaki widok, jak kroye ni, orze,
 wórkalonia wórkina, jak kroye kroyidby
 au ja orze, by walarci za wolwici, by kroya,
 by ismawcia iwa droga oicyznie ostrupic!
 Łore me łrai, just jura, by walarci oicyznie,
 dno' zdy zmyj, łolki po całym rozporoznie
 siewie, dno' walarci nam trzeba wiara,
 wadnieja, kroyim, nie pomyim zolara
 łolonia, ł ubni w cudo. Słowcy Wórkal me-
 weg, me łracimj ducha, ducha polakiego.

Monika Wójcik

Biblioteka Austriacka w Opolu

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

Pięć lat Biblioteki Austriackiej w Opolu

29 maja 1998 roku minęła piąta rocznica działalności Biblioteki Austriackiej w Opolu. Okazja ta skłania do napisania kilku słów o działalności tej placówki oraz podsumowania jej dotychczasowych osiągnięć. Jako piąta z działających w Polsce Bibliotek Austriackich, została założona oraz wyposażona w księgozbiór i sprzęt (komputerowy i audiowizualny, kserokopiarka) przez Austriaków. Lokal i zbiory chronione są przez instalację alarmowa antywłamaniową. Zbiory udostępniane są przez personel (1 1/2 etatu) w wypożyczalni i przestronnej czytelnicy, w których wiele jest austriackich akcentów.

Na liczący obecnie około 5000 woluminów księgozbiór austriacki składa się w większości literatura piękna - nie tylko klasyka austriacka, lecz także utwory pisarzy współczesnych, opracowania tekstów literackich, a także szereg pozycji popularnonaukowych z takich dziedzin, jak filozofia, psychologia, nauki społeczno-polityczne, sztuka, muzyka, geografia oraz historia Austrii. Na bieżąco biblioteka otrzymuje 20 tytułów czasopism, w tym dwa dzienniki austriackie „Die Presse” i „Der Standard” oraz dwa tygodniki „News” i „Profil”. Ponadto udostępniane są informacje o instytucjach i czytelnicy austriackich oraz możliwościach studiowania i spędzania wolnego czasu w Austrii, poprzez udostępnianie informatorów, folderów i katalogów reklamowych. Coraz większy staje się również zbiór materiałów audiowizualnych: kaset audialnych, wideo i płyt kompaktowych.

Od marca 1996 r. w Bibliotece Austriackiej udostępnianych jest ok. 5000 wol. niemieckojęzycznych, gromadzonych z funduszy Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu oraz darowane przez osoby prywatne i instytucje. Księgozbiór ten jest bardzo dobrze zaopatrzone w dzieła podręczne: informacyjne i słowniki, podręczniki do nauki języka niemieckiego oraz literaturę piękną. Ponadto można na bieżąco przeglądać dzienniki „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, „Süddeutsche Zeitung” i „Die Welt” oraz tygodniki „Focus”, „Der Spiegel”, „Stern” oraz „Die Zeit”.

Rokrocznie wzrasta liczba czytelników biblioteki. Są to głównie studenci, uczniowie, nauczyciele oraz przedstawiciele prawie wszystkich grup wiekowych i zawodowych. Liczba czytelników zarejestrowanych,

odwiedzających systematycznie bibliotekę oraz wypożyczeń przedstawia się następująco:

rok	czytelnicy zarejestrowani	odwiedziny	wypożyczenia
1993(II półr.)	139	958	508
1994	181	3.181	1.015
1995	180	1.970	858
1996	456	3.462	3.858
1997	561	5.513	6.340

Biblioteka Austriacka zajmuje się nie tylko udostępnianiem zbiorów, lecz organizuje także bogaty program kulturalny. I tak w okresie od czerwca 1993 do maja 1998 odbyły się:

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
spotkania autorskie	-	3	2	7	4	3
odczyty	-	-	-	-	2	2
dyskusje	10	-	-	5	3	-
wystawy	1	3	-	2	1	1
koncerty	1	5	1	1	7	-
przedstawienia teatralne	1	1	-	1	1	-

Spotkania autorskie z:

- wieczór poświęcony poezji J.Nowińskiego - styczeń 1994
- redaktorem Leszkiem Mazanem - 24.03.1994
- pisarzem Gregorem von Rezzori - 19.04.1994
- poetką Traute Foresti - 13.01.1995
- pisarzem Jakovem Lindem - 4.04.1995
- ks. dr. Joopem Roelandem - 18.03.1996
- pisarzem Ernestem Vlckiem - 28.03.1996

pisarzami literatury dla dzieci i młodzieży:

- Ernestem Ekkerem - 18.04.1996
- Martinem Auerem - 21.05.1996

- Lene Mayer-Skumanz - 5.06.1996
- Georgem Bydlinskim - 18.06.1996
- pisarzem prof. Josefem Burgiem - 14.10.1996
- poetą Fabjanem Hafnerem - 24.04.1997
- pisarką Anną Mitgutsch - 22.05.1997
- poetą Toni Kleinlercherem - 20.04.1998
- pisarką Marianne Gruber - 7.05.1998
- poetą Aloisem Voglem - 19.05.1998

Imprezy artystyczne:

- koncert chóru „Singkreis Matzen” - 13.07.1993
- spotkanie poświęcone twórczości kompozytora Gustawa Mahlera - Fryderyk Kremser, Bolesław Banaś - 29.01.1994
- występ Teatru „Vagabund” - 6.04.1994
- koncert grupy „10 Saiten und 1 Bogen” - 6.04.1994 i 5.10.1996
- koncert instrumentów szklanych „Duet Schönfeldinger” - 3.12.1996
- występ Theater Meärz - rewia piosenek wiedeńskich - 14.02.1996
- teksty kawiarni literackich Wiednia prezentowane przez Aloisa Franka - 16.01.1997
- aranżacja tekstów poetki Christine Lavant w wykonaniu Birte Bruder-
mann - 20.03.1997
- koncert „Trio Triton” - 12.03.1997
- koncert jazzowy „Efzeg” - 17.04.1997
- przedstawienie „Theater Gondal” - 21.04.1997
- recital Petera Furtnera - 16.05.1997
- monodram I.Bachmann w wykonaniu Brigitte Antonius - 5.06.1997
- prezentacja utworów Christine Busta w wykonaniu Sibylle Clauß (tekst)
i Friedricha Kleinhapel (wiolonczela) - 9.12.1997
- teksty słynnych Austriaczek prezentowane przez Doris Haubner
i Caroline Windhager - 18.03.1998

Wystawy:

- malarstwo Stanisława Waligórskiego „Pejzaże Wiednia” (wrzesień 1993)
i „Pejzaże austriackie (14.10-30.11.1996)
- fotografia Fryderyka Kremsera „Wiedeń” (styczeń 1994)
- fotograficzna pisarzy emigracyjnych „Die Zeit gibt die Bilder”
(luty 1994)
- poświęcona Arturowi Grottgerowi (czerwiec 1994)
- austriacka literatura dla dzieci i młodzieży „Flügel hat mein Schau-
kelpferd” (18.06-14.07.1996)

- fotograficzna „Tyrol w 4 porach roku” (24.11.-24.12.1997)
- malarstwo i tkanina Czesławy Lizoń (styczeń 1998)

Wykłady:

- „Salzburg - miasto kulturalne” - prof. Rudolf Nardelli - 20.10.1994
- wykład filozoficzny dra Adama Chmielowskiego o Karlu Popperze - 19.03.1997
- wykład Marka Kędzierskiego „Kołający własne gniazdo” o Th. Bernhardzie - Marek Kędzierski - 9.04.1997
- wpływ twórczości Goethego na kompozytorów austriackich Schuberta, Wolfa i Mahlera - prof. Rudolf Nardelli - 24.03.1997

Inne imprezy:

- spotkania członków Towarzystwa im. J. von Eichendorffa (1993, 1994)
- spotkania „Sceny literackiej” (1993)
- konkurs wiedzy o Austrii „Austria - kraj i mieszkańcy” 15.01.1998 - półfinał, 12.03.1998 - finał konkursu.

Biblioteka zaprasza swoich czytelników:

w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 11.00 do 18.00 oraz we wtorki i czwartki od 11.00 do 16.00, Telefon 74 70 85.

Danuta Klin

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzegu

Pięćdziesiąt lat historii...

W październiku 1947 r., w Brzegu, rozpoczyna działalność Miejska Biblioteka Publiczna. Księgozbiór - dar społeczeństwa - liczył zaledwie 547 wol. W małym pokoju przy ul. Piastowskiej 33 pracowały trzy osoby, w tym kierownik biblioteki - Edmund Jakobini. Z księgozbioru bibliotecznego korzystało wówczas 110 osób.

W 1953 r. bibliotekę przeniesiono do pomieszczeń przy ul. Dzierżyńskiego (obecnie Piłsudskiego), gdzie zorganizowano pierwszą, niewielką czytelnię. W latach 1952-53 funkcję kierownika biblioteki pełniła Irena Lewandowska.

Dynamiczny rozwój biblioteki obserwuje się od 1954 r. Znaczący wpływ na ten stan rzeczy miało usytuowanie biblioteki w centralnym punkcie miasta, w przestronnych pomieszczeniach renesansowego Ratusza. Księgozbiór powiększył się o ponad 10.000 wol, wzrosła także liczba czytelników do 935.

W 1956 r. stanowisko kierownika biblioteki powierzono Krystynie Strasser, która jako pierwsza ukończyła PSKOiB we Wrocławiu, a następnie mobilizowała do podejmowania nauki swoje koleżanki.

Systematycznie powiększa się sieć bibliotek publicznych. Powstają filie i punkty biblioteczne. Wprowadza się wolny dostęp do półek.

Znakomicie działa, pod przewodnictwem Jana Dulińca (założone w 1956 r.) Koło Przyjaciół Książki. Członkowie Koła zakładają Teatrzyk Poezji, którego występy uświetniają wiele imprez organizowanych przez bibliotekę miejską. Przy czytelnicy zorganizowano punkt informacyjno-bibliograficzny. Dzięki pomocy członków KPZ oraz kilku wyśmienitych nauczycieli tworzy się bardzo dobry księgozbiór podręczny.

W 1969 r. oprócz Biblioteki Centralnej działa i funkcjonuje w mieście 9 filii, w tym 3 specjalistyczne: dla ludzi chorych (w szpitalu), dla dzieci oraz filia książek społeczno-politycznych.

Księgozbiór Biblioteki liczy 42.977 wol., z którego systematycznie korzysta 4.107 osób.

Pod koniec lat 60. rozpoczęto starania o wybudowanie dla potrzeb biblioteki budynku, ponieważ pomieszczenia w Ratuszu po piętnastu latach, okazały się ciasne i mało funkcjonalne. Budynek nie wybudowano, ale na potrzeby biblioteki oddano zabytkowy, wolnostojący dom o pow. 700m² przy ul. Hanki Sawickiej (obecnie Jana Pawła II). 30 maja 1970 r. biblioteka miejska w

nowej siedzibie otworzyła podwoje dla czytelników.

W 1972 r. brzeska biblioteka świętowała swoje 25 urodziny. Uroczyste obchody uwieńczyło nadanie bibliotece imienia Księcia Ludwika I, na mocy Uchwały nr 103/1466/72 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu.

Czterdziestoletni okres rządów księcia zapisał się złotymi zgłoskami w dziejach Brzegu. O wielkiej dbałości o sprawę oświaty i kultury świadczy fakt, że w średniowiecznym mieście liczącym niespełna trzy tysiące mieszkańców, istniały trzy szkoły. Książę Ludwik I posiadał bogatą bibliotekę złożoną z dzieł historycznych, teologicznych, prawniczych, medycznych. Na jego zlecenie została spisana *Chronica Principum Poloniae* (Kronika Książąt Polskich). Również na zlecenie Księcia Ludwika powstało jedno z najcenniejszych dzieł śląskiego malarstwa miniaturowego - *Legenda o św. Jadwidze*.

Ludwik I dzieła zgromadzone w swojej bibliotece wypożyczał, a następnie przekazał testamentem kolegiacie, dając początek późniejszej słynnej bibliotece Gimnazjum Piastowskiego.

W styczniu 1975 r. połączono Miejską Bibliotekę Publiczną i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną, której dyrektorem zostaje Krystyna Strasser.

PiMBP miała dwie siedziby: dyrekcja, administracja, dział instrukcyjny i dział gromadzenia i opracowania zbiorów mieściły się w zachodnim skrzydle Zamku Piastowskiego, natomiast wypożyczalnia i czytelnia pozostały w budynku przy ul. Hanki Sawickiej.

Po przejściu Krystyny Strasser na emeryturę w 1976 r., funkcję dyrektora biblioteki przyjmuje Aniela Moszowska, dyrektor dawnej Biblioteki Powiatowej. W grudniu 1981 r. przechodzi do pracy w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

15 lutego 1982 r. dyrektorem Miejskiej Biblioteki zostaje Ewa Truss, a od października tegoż roku - Danuta Klin, była instruktor WBP w Opolu i córka byłej dyr. Krystyny Strasser. Funkcję dyrektora pełni do dziś.

W wyniku reformy administracyjnej kraju, w maju 1975 r. nasza biblioteka stała się Miejską i Gminną Biblioteką Publiczną. Taką funkcję pełniła do stycznia 1991 r., tj. do chwili powstania Gminy Brzeg i powołania Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzegu z siedzibą w Lipkach.

W 1985 r. utworzono bibliotekę składową z magazynem druków zbędnych. W następnym roku przeprowadzono remont zabytkowego budynku Biblioteki Centralnej. W tym też roku biblioteka otrzymała nagrodę ministerialną za swą działalność na rzecz upowszechniania czytelnictwa.

Po wielu latach starań udaje się wreszcie uzyskać dla Oddziału Dziecięcego dodatkowe pomieszczenie, w którym można zorganizować czytelnię. Jest to rok 1989. W 1990 r. powstaje pierwsza w Brzegu biblioteka publiczno-szkolna przy II Liceum Ogólnokształcącym.

W lecie 1997 r. ma miejsce reorganizacja Biblioteki Centralnej przy ul. Jana Pawła II.

Obecnie w budynku Biblioteki znajdują się: wypożyczalnia książek popularnonaukowych, oddział dziecięco-młodzieżowy z czytelnią (30 miejsc), dział informacyjny z czytelnią (38 miejsc), dział gromadzenia zbiorów i biblioteka składowa, administracja.

Wypożyczalnię literatury pięknej przeniesiono do pomieszczeń po oddziale dziecięcym (ul. Jana Pawła II).

Na terenie miasta działa 8 filii bibliotecznych:

- Filia nr 1 przy pl. Zamkowym,
- Filia nr 4 przy ul. Ofiar Katynia,
- Filia nr 5 przy ul. Piłsudskiego,
- Filia nr 7 przy ul. Mossora (szpital),
- Filia nr 8 przy ul. 1 Maja (II LO),
- Filia nr 9 dziecięca przy pl. Zamkowym.

Liczne zmiany nie przeszkodziły naszej bibliotece w znakomitej pracy z czytelnikiem, co znajduje odzwierciedlenie w osiągniętych wynikach pracy. Według stanu na dzień 31 grudnia 1997 r. MBP w Brzegu posiada 170.479 książek, 2.514 jednostek ewidencyjnych zbiorów audialnych oraz 89 tytułów czasopism. Zarejestrowano 12.503 czytelników, którzy wypożyczyli 199.304 książki. W czytelniach rozwiązano 15.172 kwerendy w oparciu o 41.124 książki oraz 60.911 egzemplarzy czasopism.

Wskaźniki efektywności pracy i obciążenia usługami przedstawia tabela:

	MBP Brzeg	średnie wojewódzkie
1	2	3
mieszkańcy na 1 placówkę	5.672,7	3.205
miejsca w czytelniach	0,3	0,36
woluminy na 100 mieszkańców	429,3	404,2
zakup książek na 100 mieszk.	0,9	6,2
czytelnicy na 100 mieszkańców	31,5	17,4

1	2	3
zbiory udostępnione na miejscu na 100 mieszkańców	258,9	72,5
czytelnicy na 1 placówkę	1.780,1	557,6
czytelnicy na 100 wol.	7,3	4,3
wypożyczenia na 1 wol.	1,2	0,7
wypożyczenia na 100 mieszk.	501,9	312,9

Miejska Biblioteka Publiczna w Brzegu gromadzi zbiory z myślą o zaspokojeniu potrzeb wszystkich czytelników, a zwłaszcza uczących się. Bardzo małe dotacje na działalność placówki (zwłaszcza w ostatnich latach) zmuszają nas do „zasilania” przede wszystkim księgozbiorów podręcznych. Prowadzimy nieustającą akcję „Przekaż książkę bibliotece”, dzięki której otrzymujemy rocznie ok. 3000 wol. w formie darów.

Nie posiadamy komputerów, tworzymy więc własne zbiory informacji. Systematycznie opracowywane różnego rodzaju kartoteki, choć na kartkach katalogowych i w szufladach, stanowią „bazę danych”. Uzupełniają one lukę między „dziś” a wydawanymi z dużym opóźnieniem bibliografiami.

Teresa Hruby

Biblioteka Publiczna w Namysłowie

Historia i aktualia Biblioteki Publicznej w Namysłowie

Pierwsza biblioteka powstała w Namysłowie w grudniu 1947 r. z dawnej wypożyczalni „KULTURA” i mieściła się w czterech izbach parteru ratusza. Zgromadziła księgozbiór w ilości 1.270 wol. Oficjalnie została zarejestrowana 3 marca 1948 r. jako Powiatowa Biblioteka Publiczna z Oddziałem Miejskim.

W dniu rejestracji posiadała 1.909 woluminów i 152 czytelników. Kierownikiem biblioteki został Adolf Lekki. Wypożyczalnia była płatna. Przechodząc w ciągu lat zmiany organizacyjne pomnażała swoje zbiory i rozwijała działalność, obejmując siecią placówek teren całego powiatu.

Drugiego stycznia 1950 r. została wydzielona z Biblioteki Powiatowej i oficjalnie zarejestrowana odrębna placówka, będąca pod zarządem i finansowana przez Zarząd Miejski, Miejska Biblioteka Publiczna w Namysłowie.

Lata pięćdziesiąte to dynamiczny rozwój sieci punktów bibliotecznych, których w roku 1954 było 55, równomiernie zlokalizowanych na terenie całego powiatu.

Jednak w roku 1955 Bibliotekę Powiatową połączono ponownie z Miejską - w wyniku połączenia powstała Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna. W szybkim tempie rozrastał się księgozbiór, w roku 1960 przeniesiono bibliotekę z ratusza do nowo wybudowanego Powiatowego Domu Kultury. Piękne, czyste i estetyczne pomieszczenia okazały się jednak ciasne, ponieważ ciągle przybywało książek.

Dyrektorem biblioteki był wówczas Henryk Ostrowski, który rozpoczął starania o zezwolenie na budowę nowego gmachu biblioteki. Dzięki jego uporowi doszło do realizacji tego śmiałego pomysłu. Uroczyste oddanie i otwarcie nastąpiło 8 maja 1971 r. Miasto zyskało nowy i bardzo nowoczesny obiekt, a czytelnicy piękną, nową placówkę kulturalną z dużym zapleczem na wypożyczalnię, czytelnię czasopism i wypożyczalnię dla dzieci.

W roku 1973 obchodzono Jubileusz 25-lecia istnienia Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej - z tej okazji nadano jej imię Stanisława Wasylewskiego.

W wyniku reformy samorządowej z 1990 r. biblioteki publiczne stopnia podstawowego (gminne, miejsko-gminne i miejskie) znalazły się w gestii samorządów terytorialnych. Jest to zrozumiałe, gdyż zadania tych bibliotek wiążą się najczęściej z zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej. Podporządkowanie bibliotek samorządom otworzyło nowy okres ich działalności, stworzyło to szanse dla ściślejszego dostosowania zbiorów i form działania bibliotek do potrzeb konkretnych środowisk, a w konsekwencji - ich doskonalenia i rozwoju. Nałożyła ona obowiązek zapewniania bibliotekom odpowiednich warunków, ale dała jednocześnie prawo „łączenia, przekształcania i znoszenia bibliotek”.

Ostatnia zmiana struktury organizacyjnej biblioteki nastąpiła w roku 1993. Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 21 czerwca utworzono Namysłowski Ośrodek Kultury, w którego skład weszły trzy osobno działające placówki: Dom Kultury, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna oraz Punkt Muzealny. Zadania NOK określono w statucie.

W ostatnich latach księgozbiór Biblioteki jest systematycznie uzupełniany - dzięki środkom finansowym, które otrzymujemy z budżetu gminy. Zbiory biblioteczne wzbogaciły się o najnowszą literaturę naukową i popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy, lektury szkolne oraz pożytną literaturę beletrystyczną.

Biblioteka, jako ośrodek popularyzacji wiedzy o regionie, gromadzi i uzupełnia zbiory regionalne, informatory gospodarcze, opracowania ekologiczne, dotyczące miasta i gminy.

Od 1995 r. systematycznie są przeprowadzane remonty, wymiana oświetlenia, remont posadzki w czytelni, remont posadzki w Oddziale Dziecięcym, malowanie wszystkich pomieszczeń w bibliotece. Czyste i estetyczne pomieszczenia zachęcają czytelników do częstego korzystania z usług i zbiorów Biblioteki.

Z okazji 50-lecia istnienia Biblioteki Publicznej prezentujemy jej wieloletni dorobek kulturalny. Biblioteka, jako placówka kultury, oprócz swojej działalności podstawowej, prowadzi działalność mającą na celu upowszechnianie czytelnictwa, upowszechnianie dorobku kulturalnego i literackiego. Promuje twórczość piszących dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, stwarza odpowiednie warunki do rozwijania talentów literackich, skupiając ich w Klubie Młodych Twórców „WENA”, który prężnie działa, często uczestniczy w znaczących imprezach o randze międzynarodowej, np. Międzynarodowy Najazd Poetów na Zamek w Brzegu, zdobywając tam najwyższe laury, nagrody i wyróżnienia. Biblioteka prowadzi działalność wydawniczą - nakładem Biblioteki ukazały się trzy tomi-

ki poetyckie, promujące twórczość poetycką najbardziej utalentowanych twórców: Almanach - „Maski i twarze” (Namysłów 1996), Mirek Jakubowski - „Gdzie jesteś przyjacielu” (Namysłów 1996), Małgorzata Dobrowolska - „Zapatrzona w różę” (Namysłów 1997). W przygotowaniu znajdują się kolejne tomiki.

Biblioteka, jako instytucja kultury, integruje środowisko lokalne - przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły średnie - zapraszając je do uczestniczenia w różnych organizowanych przez siebie konkursach (np. Konkurs na eko-plakat z okazji „Dnia Ziemi”, popularyzujący wiedzę ekologiczną i uświadamiający skalę zagrożeń, czy też konkurs historyczny, pt. „Dzieje Namysłowa”), a także biorąc udział w imprezach lokalnych z okazji „Dni Namysłowa”, „Namysłowskiej wiosny kulturalnej”, „Namysłowskiej wiosny ekologicznej”.

Biblioteka Publiczna jest organizatorem wielu imprez integracyjnych dla dzieci i osób „sprawnych inaczej”, współpracuje z Integracyjnym Przedszkolem oraz Środowiskowym Domem Opieki Społecznej, organizuje dla nich spotkania autorskie oraz imprezy artystyczne. Rozwija również talenty plastyczne - przy bibliotece istnieje kółko plastyczne, w ramach jego zajęć prowadzona jest plastykoterapia, a prace dziecięce są eksponowane na wielu konkursach i nagradzane (np. Konkurs na Amatorską Twórczość Artystyczną, Międzynarodowy Konkurs Plastyczny organizowany w Toruniu).

Biblioteka promuje nie tylko młodych twórców, ale również tych z dorobkiem twórczym (np. Karolina Turkiewicz-Suchanowska, mieszkanka Namysłowa, aktywnie uczestnicząca w życiu kulturalnym). Współpracuje z różnymi instytucjami, ośrodkami kultury, poprzez współorganizację imprez artystycznych i wystaw. Poprzez taką działalność Biblioteka wpisuje się w dorobek kulturalny całego środowiska i regionu.

Na początku swego istnienia, w trudnym, powojennym okresie, biblioteki tworzyli entuzjaści, z potrzeby serca, intuicji. Po wielu latach przygotowano wykwalifikowaną kadrę bibliotekarzy. Szczególnie ważną postacią w dziejach Biblioteki namysłowskiej jest Henryk Ostrowski, były dyrektor biblioteki (1961-1973), kreator nowego obiektu. Ceniony za to, że w trudnym okresie lat sześćdziesiątych podjął się budowy i organizacji Biblioteki, został w dowód uznania odznaczony medalami: Zasłużony Działacz Kultury oraz Zasłużony Opolszczyźnie. Opracował materiały do kroniki biblioteki, jest autorem kilku ekslibrisów, a zebrał i opracował katalog wszystkich ekslibrisów Biblioteki w Namysłowie. Swoim doświadczeniem zawodowym i wiedzą pomaga i nadal wspiera inicjaty-

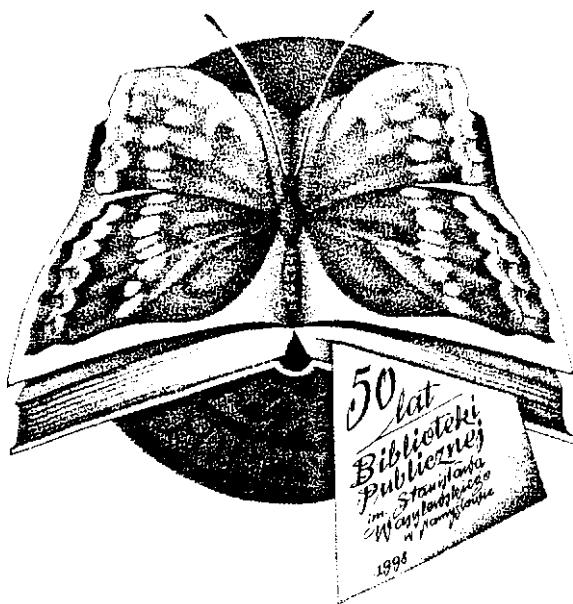
wy bibliotekarskie i kulturalne.

Kolejnymi dyrektorami Biblioteki byli: Stanisław Iwanicki (dziś już nieżyjący), Janina Wojtas, Urszula Pacyna. Obecnie od roku 1995 dyrektorem jest Teresa Hruby.

Kadra pracownicza to wykwalifikowani bibliotekarze z wieloletnim stażem pracy. W Oddziale Dziecięcym pracuje już od 25 lat Kazimiera Czarnecka oraz 31 lat Jadwiga Sroga. W Dziale Gromadzenia i Opracowania pracuje Urszula Pacyna, mająca 20 lat stażu pracy w Bibliotece. Od 19 lat związana z Biblioteką jest Barbara Gruca, pracująca w Czytelni i dziale Informacyjno-Bibliograficznym. W Dziale Udostępniania Księgozbioru pracuje 10 lat Czesława Kozyra.

Również obecna kierownik Biblioteki - Teresa Hruby pracuje w zawodzie bibliotekarki już 19 lat.

Z Biblioteką są związane również inne osoby, opiekunowie kółek zainteresowań. Wspomniana już pani Karolina Turkiewicz-Suchanowska, polonistka, poetka, reżyser, choreograf, krytyk literacki, przede wszystkim pracuje z młodzieżą. W Domu Kultury prowadzi grupę teatralną „Puls”, a przy Bibliotece grupę młodych twórców „Wena”. Poprzez swoją pracę z młodzieżą promuje ich twórczość w skali kraju, a nawet na znaczących imprezach kulturalnych o randze międzynarodowej.

Życie i twórczość Adama Mickiewicza

W 1998 r. obchodzimy 200 rocznicę urodzin naszego wieszcza narodowego - Adama Mickiewicza. Niech rocznica ta będzie pretekstem do przypomnienia wiadomości o życiu i twórczości poety. Proponujemy Wam udział w mini konkursie, który polega na udzieleniu prawidłowych i wyczerpujących odpowiedzi na 30 pytań. Nasz konkurs adresowany jest do uczniów klas VII i VIII, wymaga bowiem znajomości takich utworów A. Mickiewicza jak: „*Grażyna*”, „*Dziady*” cz. II, „*Pan Tadeusz*”, „*Świtez*”, „*Świtezianka*”, „*Pani Twardowska*”, „*Romantyczność*”, „*Pies i wilk*”, „*Lis i kozieł*”, „*Przyjaciele*” oraz sporej wiedzy na temat życia poety. Każda pełna odpowiedź to 2 punkty, za odpowiedź cząstkową przyznajemy 1 punkt. Zwycięzcą zostaje oczywiście zdobywca największej liczby punktów.

I. Życie

1. Podaj dokładną datę i miejsce urodzenia poety.
2. Z jakiej rodziny pochodził Adam Mickiewicz?
3. W jakim mieście studiował na uniwersytecie?
4. Z jakimi tajnymi towarzyszami związał się Mickiewicz w czasie studiów?
5. W jakim mieście podjął poeta pracę nauczyciela po ukończeniu studiów?
6. Podaj imię i nazwisko wielkiej niespełnionej miłości A. Mickiewicza.
7. W którym roku pisarz został aresztowany i z jakiego powodu?
8. Jaki wyrok wydał sąd w stosunku do poety?
9. Wymień trzy kraje, które odwiedził Mickiewicz po wyjeździe z Rosji w 1829 r.
10. Podaj imię i nazwisko panięskie zony poety
11. Jakie stanowisko objął Mickiewicz w Akademii Lozańskiej w Szwajcarii?
12. W jakich latach Mickiewicz wykładał w paryskim College de France literaturę słowiańską?

13. Jak nazywał się przybyły do Paryża z Litwy filozof religijny i mistyk, pod którego wpływem poeta pozostawał przez wiele lat.
14. Jaki tytuł nosiło założone przez Mickiewicza w 1848 r. pismo o charakterze demokratycznym i rewolucyjnym?
15. Podaj dokładną datę i miejsce śmierci poety

II. Twórczość

1. Za co i na jaką karę zostaje skazany Strzelec w „*Świteziance*”?
2. W co zostały zamienione mieszkanki zatopionego w jeziorze Świtez miasta i kto naruszył ich spokój?
3. W którym wieku i gdzie rozgrywa się akcja „*Grażyny*”?
4. Na podstawie podanych opisów podaj imiona bohaterów „*Grażyny*”:
 - gwałtowny, mężny, żądny władzy, typ średniowiecznego rycerza, który swą dumę pana feudalnego stawia wyżej od dobra ojczyzny
 - niewiasta z wdzięków, bohater z ducha
 - tajemniczy Czarny Rycerz, który w czasie bitwy przechyla szalę zwycięstwa na stronę Litwy
5. Na czym polegał obrzęd dziadów?
6. Jakie 3 kategorie duchów wywołuje Guślarz w II części *Dziadów*?
7. Kogo i za jakie przewinienia najsurowiej potępia poeta podczas dziadów?
8. Reakcją na jakie wydarzenie była napisana w Dreźnie „*Reduta Ordona*”?
9. Jak brzmią pierwsze 4 wersy „*Pana Tadeusza*”?
10. Z ilu ksiąg składa się „*Pan Tadeusz*”. Wymień tytuły przynajmniej 4.
11. Podaj nazwiska dwóch rodów występujących w utworze.
12. Jakie wydarzenie historyczne - opisane w eposie - miało miejsce w 1812 r.?
13. Podaj morały wypływające z bajek
 - „*Pies i wilk*”
 - „*Lis i kozieł*”
 - „*Przyjaciele*”
14. Jak nazywał się podpisany przez Twardowskiego pakt z diabłem?
15. Z której ballady pochodzi zacytowany werset:

„*Miej serce i patrzaj w serce!*”?

ODPOWIEDZI:

I.

1. 24.12.1798 Zaosie koło Nowogródka
2. drobna szlachta
3. Wilno
4. Towarzystwo Filomatów i Towarzystwo Filaretów
5. Kowno
6. Maryla Wereszczakówna
7. 1823 za przynależność do Towarzystwa Filaretów
8. zesłanie w głąb Rosji
9. Niemcy, Włochy, Francja, Szwajcaria
10. Celina Szymanowska
11. profesor literatury łacińskiej
12. 1840-1844
13. Andrzej Towiański
14. Trybuna Ludu
15. 26 listopada 1855 w Konstantynopolu

II.

1. Za zdradę ukochanej skazany zostaje na śmierć i wieczne potępienie.
2. car-ziele, żołnierze ruscy.
3. XIV wiek, Litwa.
4. Litawar, Grażyna, Rymwid.
5. Wywoływano dusze zmarłych oczekujących na wyrok, który zapaść ma na sądzie ostatecznym. Jałmużna, modlitwa, a nawet posiłek miał pomóc im w uzyskaniu ostatecznego zbawienia.
6. lekkie, najcięższe, pośrednie.
7. Zły pan, który za życia prześladował swych poddanych doprowadzając do śmierci głodowej matkę z dzieckiem.
8. powstanie listopadowe.
9. „*Litwo! Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie;
ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.*”
10. 12 ksiąg, np. *Gospodarstwo, Zamek, Umizgi, Dyplomatyka i łowy, Kłótnia* itd.
11. Ród Horeszków i Sopliców
12. Wkroczenie wojsk Napoleona na Litwę.

13. - najwięcej warta w życiu jest wolność
 - nie bądź zbyt łatwowerny
 - prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie
14. cyrograf.
15. „Romantyczność”.

**Adam Mickiewicz - życie i twórczość
(lekcja biblioteczna)**

Lekcja przeznaczona jest dla uczniów liceów ogólnokształcących. Prezentowany konspekt poświęcony jest Adamowi Mickiewiczowi i może stanowić jedną z propozycji włączenia się bibliotek w obchody 200 rocznicy urodzin poety.

Cel lekcji:

- kształcący - kontynuacja nauczania umiejętnego korzystania z różnych źródeł informacji
- poznawczy - przybliżenie sylwetki A.Mickiewicza i jego twórczości
- wychowawczy -budzenie szacunku dla autora i jego twórczych dokonań.

Pomoce dydaktyczne:

- wystawka książek i artykułów poświęconych życiu i twórczości A.Mickiewicza
- egzemplarze wydań „Pana Tadeusza”, „Dziadów”, „Konrada Wallenroda”, „Grażyny”, zbiorów wierszy i innych utworów poety,
- zestaw kart z poleceniami.

Uwagi metodyczne:

Zadaniem lekcji jest doskonalenie umiejętności korzystania ze źródeł informacji na określony temat, w tym przypadku dotyczących życia i twórczości A.Mickiewicza. Czynności związane z poszukiwaniem w katalogach i księgozbiorze poprzedzone powinny być pogadanką o życiu i twórczości poety oraz prezentacją przygotowanej uprzednio wystawki.

Uczniów należy podzielić na kilka grup, np. po 3-4 osoby. Każda z grup wybiera osobę szukającą w katalogach i na regałach oraz osobę sporządzającą notatkę i referującą wykonanie poleceń.

Bibliografię pozycji książkowych, z których młodzież będzie korzystała należy zestawić z posiadanych przez bibliotekę książek.

Bibliotekarz prowadzący lekcję powinien przypomnieć uczniom podstawowe wiadomości o warsztacie informacyjnym, szczególną uwagę

zwracając na wyjaśnienie terminów: sygnatura, katalog, księgozbiór podręczny, hasło...

Książki wykorzystane podczas lekcji:

1. Dernałowicz M.: Adam Mickiewicz. - Warszawa: Wiedza Powszechna, 1983
2. Encyklopedia PWN. - Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1975
3. Literatura Polska. - Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1993
4. Literatura Polska: przewodnik encyklopedyczny. - Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1984
5. Makowski S., Szymans E.: Adam Mickiewicz. - Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1992
6. Mickiewicz A.: Dziady. - Wrocław: Siedmioróg, 1997
7. Mickiewicz A.: Dzieła. T.4. Pan Tadeusz. - Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, 1995
8. Nowacka T.: Romantyzm: streszczenia, problematyka: lektury szkoły średniej. - Warszawa: Wydawnictwo Pomocy Szkolnych „Verbum”, 1994
9. Polańczyk D.: III [trzecia] część Dziadów Adama Mickiewicza. - Lublin: Biblioteczka Opracowań, 1995
10. Witkowska A.: Mickiewicz: słowo i czyn. - Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1983

Zadania dla grup:

Grupa I

1. Podejdź do katalogu, sprawdź, gdzie mieści się na półce książka: *Nowacka T.: Romantyzm: streszczenia, problematyka: lektury szkoły średniej.* - Warszawa 1994
2. Zapisz sygnaturę tej książki
3. Poszukaj rozdziału „Problematyka „Konrada Wallenroda” A. Mickiewicza” i napisz kilka zdań na czym polega tragizm Konrada i co oznacza termin wallenrodyzm?

Grupa II

1. Podejdź do regałów i w dziale 884-1 (Poezja polska) wyszukaj na półce pozycję *Mickiewicz A.: Dzieła. T.4. Pan Tadeusz.* - Warszawa, 1995
2. Wypisz z ilu książek składa się „Pan Tadeusz” i podaj ich tytuły

3. Odszukaj, w której księdze znajduje się „Koncert Jankiela” i zapisz od jakich słów się zaczyna.

Grupa III

1. Po sprawdzeniu w katalogu alfabetycznym i zanotowaniu sygnatury weź z półki książkę *Dernałowicz M.: Adam Mickiewicz. - Warszawa, 1983*

2. Z. rozdziału pierwszego - Litwa, zapoznaj się z częścią Nowogródek. Sprawdź i zanotuj ile lat miał A.Mickiewicz, gdy Wielka Armia wkroczyła na Litwę.

3. W którym roku wyjechał A.Mickiewicz z Nowogródka i dokąd?

Grupa IV

1. Z księgozbioru podręcznego, po zanotowaniu sygnatury wyszukaj pozycję „*Literatura polska: przewodnik encyklopedyczny.T1. Warszawa 1984*”

2. Zapoznaj się z treścią hasła Mickiewicz Adam

3. po przeczytaniu tekstu napisz:

a) jaki tytuł nosi 4 tomowe dzieło poświęcone A.Mickiewiczowi?

b) w jakich latach powstało?

c) kto był jego autorem?

Grupa V

1. Z księgozbioru podręcznego, z działu „Encyklopedie” z wydania IV lub VI-tomowego weź tom z literą M i odszukaj hasło Mickiewicz Adam.

2. Zanotuj datę urodzin i śmierci A.Mickiewicza

3. Na podstawie treści zawartej w hasle, sporządź krótkie kalendarium życia i twórczości pisarza

Grupa VI

1. Sprawdź w katalogu alfabetycznym sygnaturę książki *Literatura polska. Warszawa 1993*

2. Poszukaj ją na półce.

3. Przeczytaj rozdział Adam Mickiewicz

a) napisz w jakich wierszach podejmuje pisarz tematykę powstańca (wymień tytuły tych wierszy)?

b) krótko uzasadnij, który z tych wierszy ceniony jest najbardziej i dlaczego?

Grupa VII

1. Sprawdź w katalogu alfabetycznym i zanotuj sygnaturę książki *Ma-kowski S., Szymans E.: Adam Mickiewicz. - Warszawa, 1992*
2. Odszukaj ją na półce
3. W części Materiały: *Mickiewicz - Człowiek* zapoznaj się z punktem „*Dzieciństwo i lata szkolne*”

Napisz:

- a) kto był pierwszym nauczycielem A. Mickiewicza?
- b) ile lat miał poeta, gdy zaczął czytać książki?
- c) kiedy powstały pierwsze utwory i jaki reprezentowały gatunek literacki?

Grupa VIII

1. Odszukaj w katalogu alfabetycznym w jakim dziale znajduje się dramat *Mickiewicz A.: Dziady. - Wrocław, 1997*
2. Wyjmij tę książkę z półki - zanotuj w ramach jakiej serii ukazała się, i dla której klasy jest to lektura
3. Przeczytaj Akt I trzeciej części „*Dziadów*” i napisz:
 - a) nazwiska bohaterów występujących w I scenie tego aktu
 - b) z ilu scen składa się III część „*Dziadów*”?
 - c) jakim zdaniem kończy się Akt I.

Grupa IX

1. Po sprawdzeniu w katalogu alfabetycznym i zanotowaniu sygnatury weź z półki książkę *Danuty Polańczyk: III cz. Dziadów Adama Mickiewicza. - Lublin, 1995*
2. Podaj tytuły dziewięciu scen tej części „*Dziadów*”.
3. Zapisz w kilku zdaniach co przedstawia scena I.

Grupa X

1. Podejdź do regałów i w dziale 884(091) (Historia literatury polskiej) wyszukaj książkę - *Witkowska A.: Mickiewicz. Słowo i czyn. - Warszawa, 1983*
2. Przeczytaj rozdział II tej książki „*Słowiański Byron*”
 - a) napisz czym dziełem jest „*uwieszczenie Mickiewicza*”
 - b) tłumacz sonetów i wielbiciel Mickiewicza, niewidomy poeta rosyjski miał się wyrazić: „*daliście nam go silnym, zwracamy go Wam potężnym*”. Jak nazywał się ten poeta?

„Co czytają młodzi Czesi i Polacy”

W dniach 28 V - 13 VI 1997 r. w czytelni Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Nysie, można było obejrzeć wystawę książki polskiej i czeskiej dla dzieci i młodzieży „Co czytają młodzi Czesi i Polacy”.

Wystawę zorganizowano w ramach współpracy Oddziału Dziecięcego naszej biblioteki z Oddziałem Dziecięcym Biblioteki Miejskiej w Šumperku.

Zaprezentowano ponad 200 książek, które zostały wyeksponowane w trzech działach: książki dla najmłodszych, literatura młodzieżowa oraz książki popularnonaukowe. Osobne stoisko zostało poświęcone książkom Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych (wydawnictwo to przekazało nam w darze wiele atrakcyjnych pozycji popularnonaukowych).

Na wystawie znalazły się książki najpoczytniejszych autorów polskich, a wśród nich: Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Marii Konopnickiej, Heleny Bechlerowej, Małgorzaty Musierowicz, Krystyny Siesickiej, Hanny Ożogowskiej, Zbigniewa Nienackiego, Edmunda Niziurskiego, Alfreda Szklarskiego, Lucy Maud Montgomery, Alfreda Hitchcocka.

W dziale książek popularnonaukowych zaprezentowano znane serie dla dzieci i młodzieży: „Tajemnice zwierząt”, „Tak żyli ludzie”, „Co i jak”.

Dzieci czeskie podobnie jak młodzi Polacy lubią czytać bajki i baśnie znane im z wersji telewizyjnej np. o Kreciku, Rozbójniku Rumcajsie, Hance i Cypisku. Ogromną popularnością u naszych południowych sąsiadów cieszą się książki Astrid Lindgren.

Najbardziej poczytni autorzy powieści młodzieżowych to Stanisław Rudolf, Jarosław Foglar, Ota Hofman, Eduard Štorch.

Wystawa została uzupełniona pracami znanych czeskich i polskich ilustratorów książek dziecięcych oraz ilustracjami wykonanymi przez małych czytelników. Ekspozycja cieszyła się dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży. Zwiedziło ją ponad 500 osób.

**Seminarium „Literatura i biblioteki w Austrii”.
Klosterneuburg k. Wiednia 8-18.09.1997**

W dniach od 8 do 18 września 1997 r. wzięłam udział w międzynarodowym seminarium poświęconym literaturze i sprawom bibliotekarstwa w Austrii, które odbyło się w Klosterneuburg k. Wiednia. Spotkanie zorganizowane zostało przez Austriacki Instytut Europy Wschodniej i Środkowej, a udział w nim wzięło 13 przedstawicieli Bibliotek Austriackich z Czech, Kazachstanu, Litwy, Łotwy, Polski, Rosji, Słowacji i Ukrainy, a także bibliotekarze austriaccy.

Na program seminarium składały się wykłady, dyskusje oraz zwiedzanie instytucji i obiektów. W pierwszym tygodniu odbyło się szereg wykładów na temat XX-wiecznej literatury austriackiej, które przedstawili m.in. prof. Joseph Strelka z Uniwersytetu Albany ze Stanów Zjednoczonych i prof. Herbert Zeman, specjalista z zakresu literatury współczesnej. Wygłoszono również referaty, m.in. o motywach amerykańskich w literaturze austriackiej oraz omawiające twórczość Ingeborg Bachmann.

Zadania i stan obecny bibliotek w Austrii przedstawione zostały przez wieloletnią dyrektorkę Biblioteki Narodowej Magdę Strebl. Możliwości pozyskiwania środków na działalność kulturalną zaprezentowała Annemarie Türk, przedstawicielka Kultur Austria - niestety sponsorowanie bibliotek nie wchodzi w zakres działalności tej instytucji.

W czasie rozmów z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych Austrii omówione zostały problemy, potrzeby i plany działalności wszystkich bibliotek oraz ustalono pewne zasady nabywania materiałów bibliotecznych.

Interesujący był wyjazd do miejsca pamięci Franza Kafki, w którym pisarz spędził ostatnie dni swojego życia, a także na cmentarz w dzielnicy Weidling, który stanowi miejsce spoczynku wielu osobistości, jak np. poety Nikolausa Lenau. Ciekawe było również zwiedzanie wystawy poświęconej kompozytorom wiedeńskich XIX w. w Sali Ozdobnej (Prunksaal) Biblioteki Narodowej w Wiedniu, a także zapoznanie się z działalnością kulturalną Dolnej Austrii wraz z obejrzeniem nowoczesnego ośrodka administracyjno-kulturalnego w St. Pölten. Udostępnianie zbiorów bibliotecznych zaprezentowano na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Wiedniu, a wykład o bibliografiach au-

striackich i możliwościach ich wykorzystania uzupełniono ich prezentacją na CD-ROMach i dyskieciekch.

Seminarium odbyło się w murach klasztoru augustianów, istniejącego w tym miejscu od 1114 r. Dzisiejszy budynek klasztoru pochodzi z końca XVII wieku, kiedy to Cesarz Karol VI chciał w tym miejscu wybudować rezydencję na wzór hiszpańskiego Eskurialu. Obecnie znajduje się w nim klasztor, muzeum ze skarbcom, archiwum oraz biblioteka licząca przeszło 200.000 starych druków, przechowywanych w przebogatych barokowych pomieszczeniach. Oprócz tego przy klasztorze znajdują się rozległe winnice oraz wytwórnia wina wraz z winnicą.

Seminarium umożliwiło nie tylko zapoznanie się z aktualną tematyką literatury i bibliotek w Austrii, lecz także pozwoliło na nawiązanie i utrwalenie kontaktów pomiędzy poszczególnymi bibliotekami oraz bardzo konstruktywną wymianę doświadczeń.

Monika Wójcik

Biblioteka Austriacka.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu

Forum Czytelnicze V
„Biblioteka: Tu i teraz”
Kielce-Cedzyna 24-27.05.1998

Już po raz piąty spotkali się przedstawiciele bibliotek publicznych na konferencji zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Czytelnicze w Warszawie i Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Kielcach.

W dniu przyjazdu, w godzinach popołudniowych odbyło się spotkanie z wydawcami prowadzone przez dr Marka Toberę - redaktora Notesu Wydawniczego, przy udziale prezesa Polskiej Izby Książki - Andrzeja Chrzanowskiego. Swoje wydawnictwa prezentowały: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Prószyński i S-ka, Britanica, Harlequin i Ston 2- Nycz.

W drugim dniu konferencji pod hasłem „Dla kogo biblioteki” referaty wygłosili: prof. M. Ziółkowski - „Pomiędzy tradycją a nowoczesnością”, dr K. Wolf - „Przemiany środowisk czytelniczych” wspominając o inteligencji nowego stylu i zmieniających się zainteresowaniach czytelniczych w naszym społeczeństwie. Wnioski ostatniego referatu wygłoszonego przez prof. J. Kołodziej-ską- „Profesjonalizacja bibliotekarstwa - szansa czy przegrana” były pesymistyczne - nie ma ochrony praw bibliotekarza, status materialny jest coraz gorszy, daleko nam do stabilizacji, nie chroni nas szkolnictwo, oraz większy dystans do krajów zachodnich.

Odbyły się dyskusje w 4 zespołach nt. zmian w społeczeństwie (bezradność wobec mediów, utylizacja literatury, lobby biblioteczne). Dzień zakończono wyjazdem do Kielc, zwiedzaniem Miejskiego Centrum Kultury oraz udziałem w koncercie i koktajlu.

Kolejny dzień pod hasłem „Czas reform” był oczekiwany z nadzieją, że pewne sprawy związane z reformą administracyjną państwa zostaną wyjaśnione. Obrady rozpoczął dr B. Cywiński referatem „Inteligencja - książka - biblioteka”, następnie J. Macherek, redaktor Tygodnika Powszechnego, mówił o problemach, które powinny być rozwiązywane w ramach wspólnoty i o biurokracji, która nas ogarnia. Ciekawe było wystąpienie p. Thustochowicz - przedstawicielki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z Departamentu Monitoringu i Wdrażania Reformy Samorządowej. Zapowiadała zmiany w ustawie o Bibliotekach, mówiła o korzyściach reformy na każdym szczeblu, o subwencjach pełnych i częściowych, o rozdzielaniu kompetencji gmin, powiatów i województwa. Podkreślała, że biblioteki wojewódzkie stają się z chwilą wejścia w życie reformy wojewódzkimi bibliotekami publicznymi prowadzonymi przez samorząd wojewódzki.

W godzinach popołudniowych odbyły się dyskusje w zespołach nt. współpracy bibliotek z samorządem lokalnym (wysokość dotacji, poczucie bezpieczeństwa, kontakty z władzą).

Ten dzień zakończył się wycieczką na Św. Krzyż i zabawą przy ognisku.

Ostatni dzień konferencji rozpoczął dr S. Czajka rozważaniami - „Nowy podział administracyjny - biblioteczne zyski i straty”.

Wystąpił też mgr A. Rusek mówiąc o doświadczeniach z pracy w bibliotekach samorządowych. Podsumowania konferencji dokonała prof. Kołodziejska, stwierdzając, że stosunki między samorządami a bibliotekami układają się różnie, mają też różne uwarunkowania, ale ogólnie sytuacja bibliotek samorządowych jest lepsza od sytuacji bibliotek państwowych. Zwróciła uwagę na konieczność tworzenia tzw. lobby bibliotekarzy. Zapowiedziała następne „Forum Czytelnicze VI” w Kielcach, niezależnie od postanowień reformy administracyjnej kraju, na czerwiec 1999 r.

Konferencja była doskonale zorganizowana, z wielką dbałością o jej uczestników. Sądzę, że spełniła swoje zadanie, chociaż nie dała odpowiedzi na wiele pytań. Trudno było jednak na tym etapie przewidzieć los bibliotek po reformie administracyjnej, która sama w sobie kryje wiele niejasności. Nie wiadomo jaki kształt i jakie uprawnienia będą miały biblioteki nowo utworzone lub jaki los czeka biblioteki likwidowanych województw.

W dniach 20-22.04.1998 r. odbyło się w Sopocie ogólnopolskie seminarium dla instruktorów ds. czytelnictwa chorych i niepełnosprawnych.

Organizatorem seminarium była WBP w Gdańsku, przy której od 1990r. działa Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych. Ośrodek posiada duży zbiór książek mówionych i prowadzi systematyczne spotkania z osobami niepełnosprawnymi.

Uczestników seminarium zapoznano z obowiązującym stanem prawnym dotyczącym osób niepełnosprawnych. Temat ten referowała mgr Krysztyna Dominiczak - dyrektor wojewódzkiego Zespołu Pomocy Społecznej w Gdańsku. Autorka zwróciła uwagę na uchwałę Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 1 sierpnia 1997 r., która stanowi Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych (Mon. Polski Nr 50/97 - poz 475 i Dz.U. Nr 123/97) zawierający ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Dr Iwona Zachciał z Uniwersytetu Gdańskiego przedstawiła temat: „Biblioterapia jako metoda pracy z dziećmi niepełnosprawnymi”. Podkreśliła, że największą pomocą w biblioterapii jest literatura uspokajająca, mobilizująca i refleksyjna. Terapia przez książkę pomaga w cierpieniu psychicznym i fizycznym. Wyjaśniła także formy pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym stosowane w biblioterapii indywidualnej i grupowej.

Dr Ewa Tomasiak z Uniwersytetu Warszawskiego przedstawiła referat: „Terapeutyczna funkcja książki w pracy z dzieckiem niepełnosprawnym”, podkreślając jak ważną rolę odgrywa osobowość biblioterapeuty pracującego z niepełnosprawnymi. Powinna to być osoba wrażliwa, ciepła, taktowna, która potrafi umiejętnie i z rozwagą kierować zespołem ludzi niepełnosprawnych. Osobom sprawnym inaczej należy pomóc w odnalezieniu sensu życia. Ważne jest przekonanie ich, aby nie akceptowali choroby, tylko siebie w chorobie, aby mieli nie tylko spokój serca, ale i nadzieję w sercu. Dlatego też podkreślano, że biblioterapeuta zajmujący się niepełnosprawnymi ma za zadanie dobierać taką literaturę, która pomoże odnaleźć się, nauczyć pokonywać cierpienie, ból, wzmocni psychikę itp.

O „Istocie człowieczeństwa” mówiła dr Halina Szymańska - dyrektor Ośrodka Wczesnej Interwencji. Poinformowała zebranych o powstaniu Stowarzyszenia Osób z Upośledzeniem Umysłowym, które w Gdańsku prowadzi Galerię Prac Osób Niepełnosprawnych. Dzięki Stowarzyszeniu działają podobne placówki w 140 gminach zrzeszające 1500 członków.

Dyrektor Gdańskiego Wydawnictwa Psychologicznego zaprezentowa-

ła dorobek tego Wydawnictwa, a mgr Barbara Appel z dzielnicowej Biblioteki Publicznej w Łodzi omówiła zestaw książek, które pomagają żyć.

Prof. Elżbieta Barbara Zybert z Uniwersytetu Warszawskiego przedstawiła temat „Amerykańskie publikacje wykorzystywane w pracy terapeutycznej z dziećmi”. Autorka zwróciła uwagę na publikację „Życie ze stresem”. Zaznaczyła, że stres wywołują zarówno wydarzenia negatywne jak i pozytywne. Podała 15 wzorców radzenia sobie ze stresem.

Obecni na seminarium mieli możliwość uczestniczyć w bardzo ciekawych zajęciach terapeutycznych, które odbywały się w Przedszkolu dla dzieci z Porażeniem Mózgowym, Przedszkolu dla dzieci z Upośledzeniem Umysłowym, Ośrodku Wczesnej Interwencji i Szkole Specjalnej. Uczestniczono także w warsztatach terapeutycznych fundacji :”Sprawni Inaczej” oraz zwiedzono Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych WBP w Gdańsku.

Ludwika Pajak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

50 LAT NYSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ. 1947 - 1997

W maju 1997 roku Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Wł. Broniewskiego w Nysie obchodziła 50-lecie swojej działalności. Początki biblioteki sięgają 1945 roku, kiedy to w zniszczonym w czasie działań wojennych mieście zaczęło się rodzić nowe życie. Pierwszy księgozbiór liczył 320 woluminów i pochodził głównie z darów mieszkańców miasta, zaś jej działalność oparta była na pracy społecznej. Stan ten trwał do czerwca 1947 r., kiedy Zarząd Miejski w oparciu o Dekret o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z dnia 17 kwietnia 1946 r. powołał Bibliotekę Miejską. W 1951 r. kierownictwo biblioteki obejmuje Janina Wojczyk - bibliotekarz z wykształcenia i zamilowania.

Pierwsze lata działalności biblioteki były niezwykle trudne. Do roku 1954 biblioteka trzykrotnie zmieniała swoją siedzibę. Dopiero w 1955 r., w wyniku starań Janiny Wojczyk, placówka została przeniesiona do nowo odbudowanego "Domu Wagi Miejskiej".

Uzyskanie nowej siedziby i poprawienie warunków lokalowych sprawiło, że biblioteka zaczęła intensywnie rozwijać różne formy działalności kulturalno-oświatowej. Organizowane były odczyty, wieczory dyskusyjne, spotkania autorskie, wystawy, konkursy o charakterze centralnym, wojewódzkim i lokalnym.

Wyrazem docenienia kulturotwórczej roli MBP i jej zasług w upowszechnianiu czytelnictwa było nadanie tej placówce, 30 września 1967 roku, imienia Władysława Broniewskiego.

Lata następne w historii biblioteki są równie pomyślne: w roku 1970 MBP zajęła I miejsce w ogólnopolskim konkursie czytelniczym organizowanym przez redakcję "Płomyka" pn. "Orle pióro". Laureatem plebiscytu został Adam Bahdaj, któremu symboliczne "Orle pióro" wręczono w murach nyskiej książki (1 października 1970 r.).

W 1972 roku odchodzi na emeryturę Janina Wojczyk, a kierownictwo obejmuje Elina Romińska, która kontynuuje dobre tradycje biblioteki. Placówka pod jej kierownictwem włączała się do wojewódzkich i ogólnopolskich akcji czytelnicznych zajmując czołowe miejsca. Przykładem jest zajęcie I miejsca w województwie i nagroda centralna w konkursie pn. "Złoty kłos 77", również w 1979 r. biblioteka otrzymała centralną nagrodę w ogólnopolskim kon-

kursie czytelniczym pn. "Bliżej książki" organizowanym przez "Głos Pracy". W październiku 1984 roku MiGBP została wyróżniona nagrodą centralną za udział w konkursie twórczości plastycznej dzieci pn. "Gdybym był pisarzem i malarzem". Osiągnięcie tak dobrych efektów pracy możliwe było dzięki ofiarnej i zaangażowanej postawie pracowników MiGBP. Wyrazem uznania miejscowych władz było przyznanie w 1974 r. miejskiej nagrody zespołowej I stopnia za całokształt działalności kulturalno-oświatowej, a w roku 1975 odznaki honorowej "Zasłużony dla Ziemi Nyskiej". W uznaniu zasług dla rozwoju miasta Nysy MiGBP została uhonorowana również za całokształt działalności dyplomami Ministra Kultury i Sztuki, wojewody opolskiego, Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, Naczelnika MiG Nysa oraz Wydziału Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki UMiG w Nysie.

Rok 1975 był przełomowym w dziejach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nysie, ponieważ po podziale administracyjnym kraju MBP została przekształcona w Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną, a jej terenem działania zostały miasto i gmina Nysa. Nowa struktura przyniosła zasadnicze zmiany, bowiem do sieci bibliotecznej przyłączono placówki wiejskie.

W 1987 r. dyrektor biblioteki Elina Romińska została powołana na dyrektora Muzeum w Nysie. Stanowisko to objęła Irena Paszkiewicz-Chudy, która do chwili obecnej pełni tę funkcję.

Obecnie w 15 bibliotekach gminy rejestruje się ok. 12 tysięcy czytelników oraz 190 tysięcy wypożyczeń, a ze zbiorów na miejscu korzysta 30 tysięcy osób. Najliczniejszą grupę czytelników stanowią dzieci i młodzież ucząca się.

Biblioteka gromadzi literaturę piękną oraz popularnonaukową z różnych dziedzin wiedzy zgodnie z potrzebami środowiska. Księgozbiór gminnej sieci bibliotek liczy 221 tysięcy woluminów i w miarę możliwości finansowych sukcesywnie jest uzupełniany i wzbogacany.

W ramach działalności na rzecz popularyzacji książki i czytelnictwa organizowane są spotkania autorskie, wieczory literackie, lekcje biblioteczne, konkursy czytelnicze i plastyczne oraz wiele innych form pracy z czytelnikiem. Uczestniczy w nich rocznie ponad 4 tysiące osób.

W ostatnich latach MiGBP w Nysie prowadzi różnorodną działalność zarobkową (introligatorską oprawę książek, usługi kserograficzne, kiermasze książek) w celu wzbogacenia działalności statutowej.

W 1997 r. wydano jubileuszowe cegiełki, ze sprzedaży których dochód przeznaczony jest na zakup nowości książkowych.

Dla przypomnienia półwiecza istnienia biblioteki pracownicy tej placówki zorganizowali wystawę pt. "Dzieje nyskiej biblioteki publicznej 1947 - 1997".

Z tej okazji wydano folder w 4 językowej wersji".

Główne uroczystości obchodów jubileuszu wyznaczono na 5 i 7 maja 1997 roku.

5 maja w imprezie uczestniczyli liczni przedstawiciele władz wojewódzkich i samorządowych oraz czeskich bibliotekarzy z Šumperka.

Spotkanie otworzyła dyrektor Irena Paszkiewicz-Chudy. W krótkim wystąpieniu podkreśliła potrzebę organizowania nowoczesnej biblioteki na miarę XXI wieku, ale też z uznaniem odniosła się do 50-letniej tradycji, do historii i ludzi, którzy tę historię w bibliotece tworzyli. Podczas uroczystości zaproszeni goście przekazali bibliotekarzom listy gratulacyjne i wyrazy głębokiego uznania dla pełnej zaangażowania ich codziennej pracy, podkreślając przy tym wysoki poziom działalności nyskiej placówki. Docenieniem jej wkładu w miejscowe życie kulturalne jest przyznanie przez wojewodę opolskiego Odznaki Honorowej "Zasłużonemu Opolszczyźnie". W imieniu Wojewody wręczył ją dyrektor Wydziału Kultury i Sportu UW w Opolu Tadeusz Soroczyński.

Długoletni i wyróżniający się bibliotekarze zostali nagrodzeni dyplomami i gratyfikacjami finansowymi.

7 maja odbyło się spotkanie wszystkich zatrudnionych obecnie bibliotekarzy z emerytami, byłymi pracownikami i bibliotekarzami szkolnymi. Po części oficjalnej i zwiedzeniu jubileuszowej wystawy gości zaproszono do pobliskiej restauracji na lampkę wina, gdzie w miłej i pełnej wzruszeń atmosferze nyscy bibliotekarze obchodzili dalszą część święta swojej biblioteki.

Halina Kaletowska

MiGBP Nysa

JUBILEUSZ 50-LECIA FILII BIBLIOTECZNEJ W TWARDAWIE

Biblioteka została założona w 1947 roku. W dniu rejestracji liczyła 318 książek, a pełna jej nazwa brzmiała Gromadzka Biblioteka w Twardawie.

W ciągu 50-ciu lat swojej działalności biblioteka organizowała dla swoich czytelników wyjazdy do teatru w Gliwicach oraz wycieczki krajoznawcze do Krakowa, Wrocławia i innych miast. Oprócz tego odbywały się spotkania z pisarzami, powstańcami śląskimi, górnikami, przedstawicielami Wojska Polskiego, a także sportowcami. Dla pań co roku był

przygotowywany wieczorek z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Dla dzieci przygotowywano wiele atrakcji z okazji Dnia Dziecka, św. Mikołaja, zabawy noworoczne, bale maskowe, Andrzejki, konkursy recytatorskie, konkursy rysunkowe i kiermasze książek z okazji Dni Kultury Oświaty Książki i Prasy.

Swoje 50-te "urodziny" biblioteka obchodziła 21 maja 1997 roku. Z tej okazji została przygotowana uroczysta akademii, na którą przybyli goście z Opola: Piotr Polus - kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego WBP i Ludwika Pająk - instruktor WBP, z Głogówka: Tadeusz Kasprzyszak - sekretarz UMiG, Maria Weigt - dyrektor MGOK oraz panie bibliotekarki z tamtejszej biblioteki i czytelnicy - Bożena Moneta i Danuta Bodnar. Na uroczystość przybyły także bibliotekarki z wszystkich filii bibliotecznych gminy Głogówek, dyrektor Szkoły Podstawowej oraz dyrektor Przedszkola w Twardawie, nauczyciele, uczniowie, przedszkolaki oraz studenci Politechniki Opolskiej i Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu. Po krótkim powitaniu Anna Zimnol, kierownik placówki, zapoznała gości z historią biblioteki. Następnie goście obejrzeli program artystyczny przygotowany przez p. J. Rajczakowską - nauczycielkę przedszkola. Dzieci śpiewały, tańczyły krakowiaka oraz przedstawiły inscenizację pt. "Leśny konkurs poetycki". Pod okiem swojej wychowawczynie - Bożeny Jankowskiej uczniowie klasy I prezentowali inscenizację pt. "Kram z bajkami". Gospodyni imprezy przygotowała z uczniami klas II - VI wiersze, piosenki i dwa przedstawienia: "Brońmy książki z obrazkami", "Za wspólny trud dziękujemy".

Po części artystycznej zaproszeni goście przeszli do świetlicy na poczęstunek.

*Anna Zimnol
MiGBP w Głogówku
Filia w Twardawie*

50+1 lat GBP w Chrzastowicach

Jubileusz 50-lecia + 1 rok nieprzerwanej działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Chrzastowicach stanowi jedną z kart historii Gminy. Biblioteka z roku na rok coraz mocniej i bardziej wyraziście wrasta w pejzaż kultury gminy.

Organizując obchody 50-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej w 1997 roku nie przewidzieliśmy, że zostaną niespodziewanie przerwane. Lipcowa po-

wódz zniweczyła nasze plany imprez związanych z obchodami jubileuszu.

Biblioteka została zalana. Dopiero w 1998 r. postanowiono zakończyć obchody, stąd już nie 50-lecia, ale jeszcze + 1 rok.

Każdy jubileusz wprowadza nastrój odświętny, uroczysty, podniosły i taki też nastrój panował w GBP w Chrzęstowicach 6 maja 1998 r.

Uroczysty dzień rozpoczął się częścią artystyczną, na którą składały się wiersze okolicznościowe o bibliotece i książkach. Nie zabrakło też wątków mickiewiczowskich, recytowano Inwokację z „Pana Tadeusza”, strawestowano III cz. „Dziadów” i inne. Był również akcent śląski - młodzież z filii bibliotecznego w Dańcu przedstawiła scenkę w gwarze śląskiej pt. „Co się dzieje w Dańcu”.

Na zakończenie części artystycznej goście wysłuchali mini koncertu skrzypcowego, na który składały się utwory K. Ogińskiego, H. Wieniawskiego i J. Paderewskiego w wykonaniu naszej czytelniczki, uczennicy średniej szkoły muzycznej w Opolu.

W drugiej części uroczystości podniosłą chwilą było nadanie Bibliotece przez Wojewodę Opolskiego „Honorowej Odznaki Zasłużonemu Opolszczyźnie” wraz z listem gratulacyjnym.

Ponadto otrzymaliśmy dużo serdecznych i ciepłych życzeń, które bardzo wysoko cenimy, od Dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu, a które stanowią satysfakcję z pracy i inspirują do dalszej.

Były miłe życzenia od Dyrektora Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego, jak również od pozostałych gości, przedstawicieli szkół gminnych i młodzieży. Były listy gratulacyjne i nagrody dla pracowników biblioteki od władz gminnych.

Uroczystości jubileuszowe odbywały się w duchu serdeczności i życzliwości.

Helena Nocoń

GBP w Chrzęstowicach

Rok 1998 to dla Biblioteki Publicznej w Namysłowie, Jubileuszowy Rok obchodów 50. lat działalności bibliotek publicznych Ziemi Namysłowskiej. Centralna uroczystość miała miejsce 3 marca br w sali widowiskowej Namysłowskiego Ośrodka Kultury.

W uroczystości wzięli udział: wojewoda opolski Ryszard Zembaczyński, dyrektor Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Opo-

lu Tadeusz Soroczyński, dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusz Chrobak, przedstawiciele lokalnego samorządu. Licznie przybyli też zaproszeni dyrektorzy i kierownicy bibliotek publicznych w województwie opolskim, byli pracownicy namysłowskiej biblioteki, bibliotekarze z WBP w Opolu oraz współpracownicy z przedszkoli, szkół i instytucji kultury.

Za działalność na rzecz m.in. integracji społecznej ludzi specjalnej troski i popularyzacji wiedzy o regionie oraz działalność wydawniczą i pomoc w rozwijaniu młodych talentów wojewoda opolski odznaczył bibliotekę odznaką „Zasłużonemu Opolszczyźnie”.

Biblioteka otrzymała też list gratulacyjny od Bogdana Klukowskiego, dyr. Departamentu Książki i Czytelnictwa w Ministerstwie Kultury i Sztuki.

Z okazji jubileuszu, namysłowska biblioteka wydała okolicznościowe druki i wydawnictwa oraz zorganizowała trzy wystawy:

„Z dziejów biblioteki...”, „Nie zabijajcie Ziemi” (prace III edycji konkursu ekologicznego), „Exlibrisy biblioteki (prace konkursowe na jubileuszowy znak własnościowy książek).

*Alicja Bujak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu*

13 maja br. w budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Brzegu, przy ul. Jana Pawła II 5, uroczystość obchodzono jubileusz 50 lat działalności tej zasłużonej instytucji.

Na uroczystość przybyli: wicewojewoda opolski Maciej Piróg, dyrektor Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Opolu Tadeusz Soroczyński, Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu Tadeusz Chrobak oraz przedstawiciele lokalnego samorządu. Wśród zaproszonych gości znaleźli się też byli pracownicy biblioteki, członkowie Koła Przyjaciół Książki oraz współpracownicy z bibliotek innych sieci i instytucji kultury. Biblioteka uhonorowana została odznaką „Zasłużonemu Opolszczyźnie” przyznawaną przez wojewodę opolskiego za wysoki poziom czytelnictwa w ciągu 50 lat.

Osobę patrona brzeskiej biblioteki - księcia Ludwika I - przedstawił Paweł Kozerski, dyr. Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu.

O drukach i drukarstwie brzeskim mówił Roman Sękowski, były dyrektor WBP w Opolu, wielki miłośnik i znawca książki dawnej.

Dzieje brzeskiej biblioteki przedstawiła Danuta Klin, dyrektor MBP w Brzegu.

Z okazji jubileuszu wydane zostały okolicznościowe druki. Uroczystość uświetnił występ dziecięco-młodzieżowego zespołu „Biedronki” działający przy Klubie Garnizonowym w Brzegu.

Przy tradycyjnej kawie i ciastku wspomniano różne zdarzenia z życia biblioteki.

Jubileuszowej uroczystości towarzyszyła wystawa pn. „Dzieje biblioteki wpisane w historię miasta”.

Alicja Bujak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
WBP w Opolu

Z ŻYCIA SBP

11 października 1997 r. z inicjatywy SBP bibliotekarze mieli okazję obejrzeć zorganizowaną przez Muzeum Narodowe w Krakowie wystawę „Marc Chagall - dzieła z lat 1925-1983”, będącą pierwszą prezentacją twórczości Marca Chagalla w Polsce. Podziwialiśmy obrazy, gwasze, rysunki i gobeliny tchnące umiłowaniem natury, piękna, radości życia i miłości.

Niezwykły klimat i aurę tej wystawy trudno przekazać i nie sposób zapomnieć.

3 grudnia 1997 r. odwiedziliśmy Warszawę, aby zapoznać się z prezentacją dzieł najwybitniejszych malarzy flamandzkich ze zbioru Królewskiego Muzeum sztuk Pięknych w Antwerpii.

Wystawa „Od Breugla do Rubensa” w Zamku Królewskim w Warszawie była niepowtarzalną okazją do poznania kolekcji jednego z najwybitniejszych i najstarszych muzeów europejskich.

Koło Miejskie SBP w grudniu zorganizowało w Oddziale dla Dzieci MBP tradycyjny już „Oplątek” dla bibliotekarzy-emerytów. Jak co roku była to okazja do miłych spotkań i rozmów przy wigilijnych potrawach i niezwyklej świątecznej aurze.

13.03 1998 r. odwiedziliśmy mieszczącą się w nowoczesnym budynku Bibliotekę Wydziału Teologii Uniwersytetu Opolskiego. Poznaliśmy imponujące warunki lokalowe oraz problemy organizacyjne biblioteki dostępnej użytkownikom, ale w ograniczonym zakresie.

24.04. 1998 r. odbyło się seminarium organizacyjne przewodniczących Kół SBP, na którym zrelacjonowano spotkanie przewodniczących Zarządów Okręgów z 6.03. w Warszawie oraz omówiono formy pracy i zasady przepływu informacji i współpracy Zarządu z Kółami.

23.05.1998 r. - ZO SBP z okazji Dnia Bibliotekarza zaprosił Bibliotekarzy do odwiedzenia Biblioteki PAN w Kórniku oraz Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu. Zwiedziliśmy pełen uroku zamek kórnicki, położony w pięknym parku oraz poznaliśmy najcenniejsze zabytki z zapoczątkowanej przez Tytusa Działyńskiego biblioteki.

Dzięki koleżankom z Biblioteki Raczyńskich, Doni Kempieńskiej i Alinie Domańskiej poznaliśmy historię Biblioteki, wspaniałe zabytkowe pomieszczenia Działu Zbiorów Specjalnych oraz szczególnie cenne okazy tych zbiorów.

6.06.1998 r. - wyruszyliśmy do Krakowa w jeden z najbardziej upalnych dni na wystawę prac Andy Warhola - symbolu sławy, sukcesu i komercji, ale jednocześnie wrażliwego, samotnego i pełnego lęku artysty, o czym mogli się przekonać oglądając wystawę bibliotekarze.

*Elżbieta Kampa
Przewodnicząca Zarządu Okręgu SBP w Opolu*

W ramach współpracy Zarządu Głównego SBP z ogniwem Stowarzyszenia, w Warszawie spotkali się Skarbnicy Zarządów Okręgowych SBP na seminarium szkoleniowym. Zorganizowano je 18 marca br. w jednej z sal konferencyjnych Biblioteki Narodowej

Na roboczym spotkaniu przekazano ważne dla skarbników informacje dotyczące:

- kompetencji i obowiązków skarbnika
- zasad prawidłowego prowadzenia dokumentacji finansowej
- organizacji pracy na przykładzie wybranych okręgów.

W dyskusji pytania kierowano przede wszystkim do głównej księgowej SBP, oczekując wyjaśnienia wielu aspektów działalności finansowej w okręgach. Swoimi długoletnimi doświadczeniami dzieliły się kolejno koleżanki z okręgów w Katowicach, Łodzi, Pile, Słupsku i Kielcach.

Zarząd Główny SBP opracowuje i wyda poradnik dla skarbników zarządów okręgowych, w którym zawarte będą informacje i praktyczne porady pomagające w prawidłowym prowadzeniu finansów.

*Alicja Bujak
Skarbnik ZO SBP w Opolu*

Obrady Sekcji Bibliotek Publicznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Wałbrzychu

19 marca 1998 r. w Bibliotece pod Atlantami w Wałbrzychu, pod przewod-

nictwem Andrzeja Tywsa, dyrektora WBP w Wałbrzychu, odbyło się spotkanie członków Sekcji Bibliotek Publicznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Spotkanie miało charakter inauguracyjny i poświęcone było sprawom programowym Sekcji oraz wypracowaniu stanowiska w kwestiach dotyczących funkcjonowania bibliotek w nowym układzie administracyjnym. Obrady Sekcji niemal w całości zdominowane zostały przez próbę wypracowania stanowiska dotyczącego przebudowy systemu bibliotecznego i dostosowaniu go do nowych realiów.

Nowy model bibliotekarstwa publicznego powinien precyzyjnie określać poziomy funkcjonalne odpowiadające zasadom podziału administracyjnego kraju.

Meritum obrad Sekcji w sposób skrótowy prezentuje poniższy schemat modelu funkcjonalno-zadaniowego bibliotek wypracowany w trakcie obrad.

poziom	funkcje i zadania
państwowy (Biblioteka Narodowa)	<ul style="list-style-type: none"> - kreowanie polityki bibliotecznej - stanowienie standardów merytorycznych bibliotek publicznych - pełnienie funkcji centrali metodycznej
regionalny (biblioteki wojewódzkie)	<ul style="list-style-type: none"> - funkcja metodyczno-szkoleniowa - informacja (szczególnie w regionie) - tworzenie strategii działania bibliotek publicznych - koordynowanie pracy bibliotek - systemowa automatyzacja bibliotek
powiatowy	<ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednia pomoc merytoryczna świadczona na rzecz bibliotek gminnych - doskonalenie zawodowe - organizacja czytelnictwa - gromadzenie i opracowanie zbiorów specjalnych, koordynacja usług specjalnych
gminny	<ul style="list-style-type: none"> - bezpośrednia obsługa środowiskowa

Wyniki obrad Sekcji Bibliotek Publicznych przekazane zostały do Zarządu Głównego SBP, Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Biblioteki Narodowej w Warszawie.

Zagadnienia szkiecowo przedstawione w niniejszej informacji wyczerpująco i kompetentnie referuje Andrzej Tyws w Bibliotekarzu nr 6/98 w artykule „Biblioteki publiczne a reforma administracji publicznej”

Piotr Polus
Dział Instrukcyjno-Methodyczny

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

(wybór książek zakupionych przez WBP
w Opolu do księgozbioru śląskiego)

**Duda Harry: Przepaść igielnego ucha. - Opole:
Wers, 1997. - 149 s.: il.**

Rok 1997 przyniósł kolejny tomik poezji po wydanych w latach dziewięćdziesiątych zbiorach poetyckich: Notatki ze złudzeń, Rysunkach z natury, Psalmach Dawida wierszem. W zbiorze autor zamieścił wiersze z lat siedemdziesiątych, osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, część jest pokłosiem plenerów poetyckich.

Górny Śląsk i Górnoślązacy w II wojnie światowej: praca zbiorowa / pod red. Wojciecha Wrzesińskiego. - Bytom: Muzeum Górnośląskie, 1997. - 147 s.

Publikowane w tomie materiały dotyczą procesów i wydarzeń w czasie II wojny światowej jakie toczyły się na Górnym Śląsku. Taktyka niemiecka, obliczona na pozyskiwanie rąk do pracy w przemyśle i „mięsa armatniego”, nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. Polacy na Górnym Śląsku nie rezygnowali z dążeń do odbudowy Polski niepodległej. Sukcesy w niemczeniu Ślązaków w okresie wojny były ograniczone, często wielu Górnoślązaków deklarowało w latach wojny opcję pololską.

**Jakubowski Wincenty: Próba pamięci [wiersze].
- Kraków: Wydaw. PiT, 1998. - 51 s.**

Drugi tomik poezji Wincentego Jakubowskiego, archeologa, rzeczoznawcy antykwarycznego, wieloletniego kustosa muzeum, ostatnio właściciela hotelu w Nysie, prezesa RSTK w województwie opolskim. Pierwszy tomik zatytułowany „Wspomnij na Polskę” (1994) rekomendował sam profesor Jan Miodek „...im jestem starszy i bardziej zanurzony w ojczyźnie-polszczyźnie, tym wyraźniej dostrzegam wartość poetyckiego słowa, będącego najprecyzyjniejszą syntezą myśli i odpowiadających im językowych zabiegów konstrukcyjnych. A jeśli liryczny głos „myślom nie kłamie”, wtedy poezji wierzę. Poezji Wincentego Jakubowskiego uwierzyłem.”

Lubosz Bolesław: Śląski hetman: opowiadania: wczoraj, przedwczoraj i dzisiaj. - Katowice: Struktura, 1997. - 178, [8] s.

Bolesław Lubosz należy do opolskiego oddziału ZLP. Opublikował ponad trzydzieści tomów: wierszy, powieści, nowel i esejów. Swój obecny tom krótkiej prozy podzielił autor na trzy rozdziały „Cały dzień z karabinem” poświęcony powstańcom (śląskim) „Romanse i dramaty” oraz część współczesna „Prorocy we własnym kraju.

Mientus Konrad: Zum 700 jährigen Bestehen der Raschauer Pfarrgemeinde: kurzer Abriß ihrer Geschichte: Na 700-lecie parafii raszowskiej: krótki zarys jej dziejów. - Opole: Konwersatorium im. Josepha von Eichendorffa, 1997. - 71 s.: il.

Autor przedstawił historię miejscowości: Raszowej, Dańca, Krośnicy, Nakła, Dębia i in. W wydawnictwie zamieszczono wiele fotografii obiektów sakralnych: kościołów, kaplic, płyt nagrobnych.

Osiński Zbigniew: Teatr „13 Rzędów” i Teatr Laboratorium „13 Rzędów”: Opole 1959-1964: kronika-bibliografia. - Opole: Galeria Sztuki Współczesnej, Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 1997. - 221 s., [25]k., tabl.

Jest to kronika działalności Teatru „13 Rzędów” od chwili przejścia kierownictwa placówki przez Jerzego Grotowskiego i Ludwika Flaszena, aż do końca pobytu w Opolu i przeniesienia całego zespołu do Wrocławia. Na książkę w znacznym stopniu składają się materiały nigdzie dotychczas nie publikowane.

Pierwszy i największy wybór starych pocztówek Opola w albumie / wybór i red. Bogusław Szybowski. - Opole: PHU „Artim”, [1997]. - 120 s.: il.

Pod koniec XIX wieku upowszechnił się nowy środek komunikacji międzyludzkiej jakim stała się ilustrowana kartka pocztowa, czyli widokówka. Jednym z kolekcjonerów

kartek opolskich był Michał Szybkowski, którego zaawansowana kolekcja umożliwiła przygotowanie niniejszego albumu.

Podsiadło Jacek: *Wiersze zebrane, t.1. [wiersze]*
- Warszawa: Lampa i Iskra Boża, 1998. - 410 s.

Tom I wierszy zebranych zawiera utwory opublikowane w zbiorach pochodzących sprzed 1990 r. W przygotowaniu jest tom II, w którym poeta zamieścił wiersze z lat 1990-1998. Jacek Podsiadło jest uznawany za jednego z najlepszych polskich poetów młodego pokolenia. Od 7 lat mieszka w podopolskiej wsi.

Przyroda województwa opolskiego / pr. zbior. pod red. Arkadiusza Nowaka. - Opole: Urz. Woj. w Opolu, Wyd. Ochr. Środowiska, 1997. - 316 s.: il.

Publikacja opisuje kompleksowo stan, zasoby i walory środowiska przyrodniczego naszego województwa. Czytelnik znajdzie tu odpowiedź na pytania dotyczące klimatu, lasów, szaty roślinnej, świata zwierząt, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, pomników przyrody oraz turystyki przyrodniczej województwa opolskiego.

Raczyńska Krystyna, Szczerbaniewicz-Pojasek Beata, Sosnowski Joachim: „By czas nie zaćmił i niepamięć..”. - **Opole: Urząd Miasta Opola, [1998]. - 48 s., il.**

Zamiarem autorów jest przybliżenie dziejów Opola. Wielką atrakcją książki są zdjęcia, pokazujące miasto młodszy, nawet o 100 lat.

Sitko Marek: *Góry Opawskie: przewodnik.* - Głuchazy. - Prudnik „Aneks”, 1998. - 168 [27] s.: tabl.

Część pierwsza przewodnika zawiera informacje ogólne o terenie, a więc krajobraz, budowę geologiczną, wody, klimat i pogodę, roślinność, zwierzęta. Kolejna część zawiera opis pieszych szlaków znakowanych, propozycje tras nieznakowanych oraz informacje dla narciarzy i turystów zmotoryzowanych. Część trzecia „ABC Gór Opawskich”, to słowniczek z opisem ciekawych obiektów.

Stan środowiska w województwie opolskim w roku 1996 / oprac. Edward Chałupniak i in. - Opole: Biblioteka Monitoringu Środowiska, 1997. - 385 s.: il. tabl.wykr.

W publikacji zaprezentowano przegląd zjawisk i tendencji w skali makroregionalnej różnych zagrożeń środowiska na Opolszczyźnie, stan zanieczyszczenia powietrza i wód, gospodarkę odpadami, hałas, inwestycje na ochronę środowiska.

Stankiewicz Lech: Rondo: [wiersze]. - Kielce: Oficyna Wydaw. STONZ, 1998. - 71 s.

Po długim okresie milczenia Lech Stankiewicz wydał pierwszy zbiór poetycki sumujący jego dotychczasowy dorobek poetycki. Debiutował w 1967 r. na łamach Trybuny Opolskiej, publikował m.in. w Agorze, Faktach i Myślach, Nadodrzu, Poezji, Więzi, mies. Opole. Był laureatem pierwszej nagrody w turnieju jednego wiersza IV Opolskich Dni Literatury. W Opolu przebywa od 1967 r., był pracownikiem WSI, potem na trwałe związał się z drzewiarstwem.

100 [Sto] pocztówek Opola z lat 1897-1938: ukazujących wiele nieistniejących obiektów i widoków dawnego Opola: [album] / Wybór i oprac. Urszula Zajączkowska. - Opole: ADAN, Muzeum Śląska Opolskiego, [1997]. - 56 s: il.

Sto prezentowanych widokówek posiada ogromną wartość poznawczą, emocjonalną i naukową. Są dokumentem minionych czasów. Najcenniejsze są widokówki, które upamiętniają obiekty opolskie już nie istniejące, zwłaszcza Zamek Piastów. Na pocztówkach uwiecznione zostały: katastrofa wieży ratuszowej, powódź w 1903 r., spalona synagoga.

Szejner Artur L.: Śląsk Opolski: przewodnik turystyczny. - Opole: Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Lins”, [1997]. - 93 s., il.

Niniejszym przewodnikiem chcą autorzy wypełnić lukę na rynku regionalnych wydawnictw turystycznych, których nakłady się już wyczerpały i zdeaktualizowały. Publikacja została napisana w dwóch wersjach językowych, a także z myślą o turystach zmotoryzowanych, stąd wyznaczone

w niej trasy przebiegają głównymi drogami Opolszczyzny. Czytelnik znajdzie tu porady praktyczne, mapki miejscowości, opisy zabytków i miejsc, które powinien zobaczyć.

**Szmeja Maria: *Starzy i nowi mieszkańcy Opolszczyzny*. - Opole: Wydaw. Inst. Śląski, 1997. - 138s.
*Bibliogr. s.131-136. - sum., Zsfg.***

Głównym założeniem pracy jest przedstawienie relacji między dwiema grupami ludzi: Ślązakami i przesiedleńcami z dawnych Kresów Wschodnich Polski.

Węglarz Lidia Irena: *Świat na własny użytek: [wiersze]*. - Kielce: Oficyna Wydawnicza STON 2, 1998. - 53 s.

Od 1964 r. związana jest z Opolszczyzną. Poetka debiutowała w 1989 r. na łamach Trybuny Opolskiej. Publikowała swoje wiersze w innych gazetach lokalnych, pismach ogólnopolskich, na antenie radiowej i w almanachach. Prowadzi młodzieżową grupę literacką w Kluczborskim Domu Kultury. Należy do Nauczycielskiego Klubu Literatów w Opolu. Dotychczas wydała trzy tomiki wierszy *Robinia* (1993), *Ogród słów* (1995), *Chwila tańczącej jaskółki* (1997).

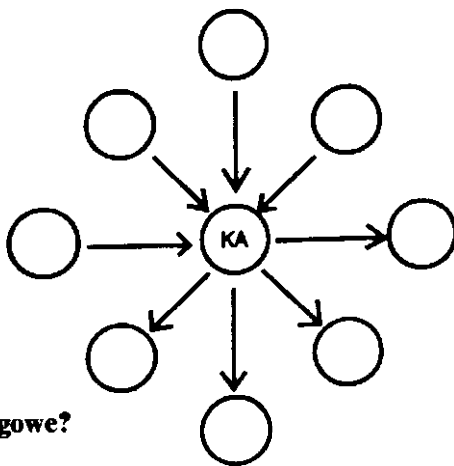
Zajączkiewicz-Dudek Irena: *Poematy domowe*. - Opole: Wers, 1997. - 39 s.

W 1946 r. przyjechała do Lewina Brzeskiego, gdzie mieszka do dziś. Jest poetką, prozaikiem, autorką słuchowisk radiowych, książek dla młodzieży. Wydała m.in. dwutomową powieść „Na przelaj” oraz „Zbiórka pod «Murem Grzechów»”, książkę dla młodzieży „Przebiśnięgi”. Drukowała wiersze i opowiadania w *Tygodniku Powszechnym*, *Dziś i Jutro*, *Kalendarzu Opolskim*, *Opolu*.

Na jesienne popołudnia w bibliotece proponujemy Wam poszukanie odpowiedzi na 4 pytania z cyklu: "jakie?". Życzymy przyjemnej zabawy.

1. Jakie wyrazy będą z tych sylab?

Zabawa polega na ułożeniu wyrazów z sylabą **ka** poprzez połączenie jej z innymi sylabami. W puste kółka należy wpisać następujące sylaby: **lo, za, nie, tor, o, la, ka, szu**, tak aby czytane zgodnie z kierunkiem strzałek dały cztery nowe wyrazy (3 rzeczowniki, 1 czasownik).

2. Jakie to znaki drogowe?

Stoi przy drodze
na jednej nodze
i pokazuje kierunek.

Patrę okiem czerwonym -
Przejazd zabroniony.
Gdy zielone otworzę -
wolna droga na torze.

Stoją przy drogach na długich nogach
i wcale nie są to ptaki.
Jak jeździć trzeba nauczyć mogą drogowe...

